

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 55 • nr. 08 • september 2019 • € 1,75 • www.sp.nl

BOB FOSKO
'IK TREK NIET AAN 'T KORTSTE EIND'

LILIAN MARIJNISSEN: RADICALE LOONEISEN ÉN PERSPECTIEF

HOE DE BELASTINGDIENST GEZINNEN KAPOT MAAKTE

EEN PEN TEGEN PERMANENTE OORLOG

Is de pen machtiger dan het zwaard? SP-Tweede Kamerlid Sadet Karabulut schreef de afgelopen jaren veel opiniestukken tegen de permanente oorlog. Ondanks mislukte avonturen in Afghanistan, Irak, Libië, Jemen en in allerlei andere landen blijft het oorlogswapen, of het dreigen daarmee, een gewild instrument in de internationale politiek. Dit boekje geeft een mooi overzicht van stukken van Karabulut over dit onderwerp.

Bestel in de SP-shop voor € 4,-
sp.nl/pentegen

★ ROOD
jong in de SP

**BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID?
SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE
POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!**

KLEUR JE AFDELING ROOD 2019

In heel Nederland wonen jongeren die lijden onder het schuldenstelsel, flexcontracten of het woningtekort. In alle SP-afdelingen moeten we hen aanspreken, organiseren en bij onze strijd voor rechtvaardigheid betrekken. Hoe je dit als afdeling kunt aanpakken, komt op **zondag 13 oktober** aan bod tijdens de jaarlijkse 'Kleur je Afdeling ROOD'-schioling. Alle afdelingen worden hier de komende tijd nog voor uitgenodigd. Kun je niet wachten, heb je al vragen of wil je nu al aan de slag? Neem dan via rood@sp.nl contact met ons op.

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHEIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie
Diederik Olders (h), Lesley Arp
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving
Maurits Gemmink, Robert de Klerk
Nenad Mečava, Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Robin Bruinsma, Wiebe Kiestra,
Peter Sas, Karen Veldkamp

Foto cover
Maurits Gemmink

Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten **NL86ZZZ403462460000**. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Illustraties
Arend van Dam
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

IN DIT NUMMER

Actueel

Belastingdienst ruïneert talloze huishoudens

4

Bob Fosko

'Ik zit regelmatig te schelden voor de tv'

6

Europa

Hoe een SP-senator Oost en West tot bedaren brengt

12

Heerlen

Maankwartier:
Icoon voor vallen en opstaan

15

Milieu Alarmteam 2.0

'Scherp blijven, meer dan ooit'

22

10 Hogere lonen: Zet eindelijk die stap

18 Den Haag: Als kinderen met dode ratten spelen

25 GAS: Mis het niet!

28 Linksvoor: Heleen Klunder en de liefde voor koeien

20, 21, 26, 27, 29 Nieuws 30 Brieven 31 Puzzel 32 Theo

COLUMN

Optimisme

Het is reces in de Tweede Kamer. Dat betekent even geen lange debatten en stemmingen. Niet al die uren opgesloten zitten in Den Haag. En even wat minder leven in de waan van de dag.

Het betekent voor mij ook meer tijd om nog vaker het land in te gaan. Daarom gebruik ik deze weken onder andere om met zoveel mogelijk SP-leden door het hele land in gesprek te gaan. Want ik vind het belangrijk om van onze leden te horen hoe zij de partij zien. De gesprekken gaan over wat ons drijft en wat ons te doen staat. Of ik nu in Amsterdam, Den Bosch, Zutphen of Zwolle kom, elke keer ben ik onder de indruk van de energie, ideeën én inzet van onze leden. Die volle zalen met actieve mensen geven mij zoveel inspiratie. Want ik ben ervan overtuigd: met zoveel actieve, enthousiaste SP'ers kunnen we samen bergen verzetten. Precies dat gevoel en die lange adem heb je nodig in de politiek.

Elke avond tot nu toe zit de zaal vol en is er veel optimisme over de toekomst. Aan het begin van de avond stel ik de vraag: wat is er nodig? Vaak wordt dan genoemd dat we er als SP beter in moeten slagen om de hoop van mensen op echte verandering te zijn. Dat we met een optimistische boodschap samen met mensen ons land en de wereld rechtvaardiger kunnen maken.

Natuurlijk vinden er ook stevige discussies plaats. En dat is alleen maar goed. Dat houdt jezelf en elkaar scherp. Want we moeten ook een aantal dingen beter doen. Binnenkort ontvangt u een uitnodiging voor een ledenvergadering bij u in de buurt. Hier, en natuurlijk ook op onze regioconferenties en congres is volop de gelegenheid om uw ideeën naar voren te brengen. Ik hoop dat veel SP'ers van deze gelegenheid gebruik maken en zich laten horen, want samen staan we sterk.

Mij geven deze avonden, en de enorme betrokkenheid die ik overal in onze partij zie, ontzettend veel energie voor het nieuwe politieke jaar. We gaan ervoor!

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

SP-ZWARTBOEK TOONT OMVANG BELASTINGDIENST-SCHANDAAL

ALLE VERTROUWEN IS WEG

Honderden mensen komen in diepe financiële problemen door schijnbaar achteloos gedrag van de Belastingdienst. Het kinderopvang-toeslagschandaal is groter dan veel mensen denken.

‘Mensen weten niet eens waarvan ze beschuldigd worden’

Maria uit Rotterdam kreeg in 2014 te horen dat zij vele duizenden euro's moest betalen aan de Belastingdienst. Als verklaring kreeg ze enkel te horen dat ze te veel had ontvangen. Ze had dat geld nooit op haar bankrekening gezien; het werd direct naar de kinderopvang overgemaakt. Ook betaalde ze alle jaren netjes haar eigen bijdrage voor de kinderopvang. Ze zocht en vond hulp bij de gemeente; een bewindvoerder hielp haar om dit enorme bedrag terug te gaan betalen. Ze verloor haar baan – want ze kreeg geen kinderopvangtoeslag meer en moest voor haar kinderen zorgen – en haar relatie ging stuk door de stress van de enorme berg schuld. Ze leeft nu met drie kinderen van 90 euro per week. Ze moest verhuizen naar een schimmelwoning, terwijl een van haar kinderen astma heeft, en belandde bij de psycholoog. Bezwaarschriften die ze indiende verdwenen, zelfs als Maria ze persoonlijk kwam inleveren in het kantoor van de Belastingdienst. Haar schuld is nu 55.000 euro. ‘Ik kan dit niet betalen. En de rente blijft maar komen: rente, rente, rente. Ik wil niet dat mijn kinderen dit meemaken, de pijn die ik hierom heb. Ik ben niet geïnteresseerd in vakanties of andere dingen. Ik wil hier vanaf.’ Geëmotioneerd en strijdbaar vertelt Maria haar verhaal, in de hoop dat er wat verandert voor haar en andere mensen. Ze is trots dat het haar lukt, ondanks de slechts 90 euro per maand, dat haar kinderen niet bij anderen om brood hoeven te vragen.

Bezwaarschriften verdwenen gewoon

Maria is absoluut niet de enige. Stadgenoot Jacinta (foto) vertelt een zelfde verhaal: ineens een enorme berg schuld terwijl ze niks verkeerd heeft gedaan, en een achteloze Belastingdienst, waar de ene medewerker zegt dat een bedrag is kwijtgescholden en een andere van niks weet. Jacinta is even de strijdlust kwijt. Na vijf jaar op een houtje bijten is ze erin geslaagd met twee schoon-

maakbanen maar liefst 16.000 euro terug te betalen. Een paar dagen voordat we haar spreken heeft ze bericht van de Belastingdienst gekregen dat de resterende 25.000 per direct helemaal voldaan moet worden, anders gaan ze beslag leggen. Jacinta is in tranen. Ze heeft nu nog haar autootje, waarmee ze naar haar schoonmaakwerk in de Botlek rijdt – er rijden geen bussen daar. Toen ze de gemeente belde om hulp kreeg ze niks anders te horen dan dat ze haar auto zou gaan kwijtraken. Haar dochter is bij het gesprek en vertelt dat zij, als zij kinderen krijgt, die zeker niet naar de kinderopvang zal brengen. Alle vertrouwen is weg.

Snel van Financiën. SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten heeft zich vastgebeten in dit schandaal. Onlangs presenteerde zij het SP-zwartboek Meldpunt Stopgezette Kinderopvangtoeslag, met meldingen van bijna driehonderd ouders. Het schandaal beperkt zich niet bepaald tot Eindhoven en Rotterdam. ‘Haaksbergen, ’t Gooi, noem maar op. Overal komen meldingen vandaan’, vertelt Leijten. ‘Op de bijeenkomst die de SP organiseerde met mensen die zich meldden bij het meldpunt, kwamen moeders aan het woord die al jaren vechten en aankijken tegen schulden rond de honderdduizend euro. Al jaren op het betaalde minimum en nog

Controverse

Elke keer wanneer SP-wethouder Laurens Ivens zijn superredelijke ambitie voor een betaalbaar en leefbaar Amsterdam omzet in daden krijgt hij felle reacties van huisjesmelkers, vastgoedbazen en speculanten. Bewoners van de Rotterdamse Tweebosbuurt die het niet pikken dat hun woningen gesloopt dreigen te worden om duurdere woningen terug te bouwen, worden door directeurstypes voor gek verklaard. Actievoerende schoonmakers die doorbetaling bij ziekte wilden, werden nog geen vijf jaar geleden door de managers van hun bedrijven als volstrekt onredelijk bestempeld.

Om nog maar te zwijgen van de blinde woede die in sommige kringen ontstaat wanneer je voorstelt multinationals voortaan een zelfde percentage winstbelasting te laten betalen als een kleine winkelier of kroegbaas. Stel je toch eens voor als zoiets redelijks bewaarheid zou worden.

Controverse als gevolg van voorstellen die de meeste mensen hartstikke redelijk vinden. Het is niets nieuws. Domela Nieuwenhuis werd hel en verdoemenis toegewenst toen hij meer dan een eeuw geleden voor het algemeen kiesrecht pleitte. Het afschaffen van kinderarbeid ging evenmin zonder slag of stoot.

Toen dat gekke Heerlen besloot om waarde boven winst te stellen en samen met kunstenaar Michel Huisman de slechtste plek tot de mooiste te maken, volgden er ruim tien jaar lang rechtszaken, advertentiecampagnes, tirades en de meest wilde beschuldigingen uit de vastgoedsector. “Waarde boven winst? Schande!” Heerlen hield stand. De trots van menig Heerlenaar bij de opening van het indrukwekkende station contrasteert met de woede uit het speculantenkamp.

Controverse staat niet gelijk aan onrechtvaardig. En ‘onmogelijk’ is geen waarheid, maar een mening. Wanneer de woede neerdaalt uit de stratosfeer van de economische elite is zij vrijwel altijd gebaseerd op economische belangen. In een land waarin twee derde (!) van alle vermogen in handen is van de 10 procent superrijken, grote bedrijven amper belasting betalen en tegelijkertijd het aantal daklozen en mensen bij de voedselbank stijgt, wens ik ons veel controverse toe.

Het is niet meer dan redelijk.

foto Wiebe Kiestra

Renske Leijten overhandigt het zwartboek aan de Staatssecretaris.

Overall in Nederland blijken ouders in enorme problemen te komen door het kinderopvangtoeslag-schandaal. Mocht u het gemist hebben: bij een proces bij de Raad van State is naar boven gekomen dat de Belastingdienst honderden ouders tot fraudeur heeft verklaard, in dit geval ten onrechte. Het heeft de schijn van etnisch profileren, want vooral ouders met een migratie-achtergrond zijn de dupe. Dit wordt nog onderzocht. De Belastingdienst heeft de ouders die in goed vertrouwen hun kinderen naar de kinderopvangbedrijven brachten, gestraft door de ontvangen kinderopvangtoeslag terug te vorderen. De Belastingdienst heeft ook nog geprobeerd bewijsmateriaal achter te houden en bleek jarenlang door te procederen tegen de ouders, terwijl ze al wisten dat die onschuldig waren.

Een overheidsdienst onwaardig

Dat het fout ging is al toegegeven, onder anderen door staatssecretaris Menno

steeds weten ze niet wat ze nu precies fout hebben gedaan’ Het zijn schrijnende verhalen, een overheidsdienst beslist onwaardig. ‘Mensen die beticht worden van fraude worden een soort persona non grata bij de Belastingdienst en moeten aantonen dat ze geen fraudeur zijn, terwijl ze niet weten waarvan ze beschuldigd worden. Ik vind dat alle gevallen waarbij mensen opzet en grove schuld verweten wordt opnieuw bekeken moeten worden, evenals de gevallen van mensen die loonbeslag hebben gekregen. Zodat onwettige stopzettingen en terugbetalingen teruggedraaid kunnen worden.’

Deze en nog zes andere aanbevelingen doet de SP naar aanleiding van genoemd zwartboek.

Lees het op sp.nl/kinderopvangtoeslag

tekst Rob Janssen en Diederik Olders

‘NEDERLAND HEEFT WEINIG GEVOEL VOOR IRONIE’

Bob Fosko, het alter ego van Geert Timmers, was jarenlang de huisartiest van de SP. Begin dit jaar werd bij hem slokdarmkanker geconstateerd.

Maar hoewel de dood hem op de hielen zit is de zanger, acteur en tekstdichter springlevend: ‘Het creatieve proces staat niet opeens stil’

‘Mijn hele leven heb ik me op het einde kunnen voorbereiden’

HET IS VOOR HEM twee minuten lopen van zijn huis naar het Lloyd Hotel aan de Oostelijke Handelskade in Amsterdam, zijn vaste stek voor interviews. Op zijn hoofd draagt hij een gedistingeerde strooien hoed, souvenir van een trip door Australië. Bob Fosko drinkt sinas en maalt de stukjes ijs uit zijn glas fijn in zijn mond. Hij is een gezellige gesprekspartner: maakt grapjes en gaat geen vraag uit de weg.

Deze zomer geeft hij in Friesland het laatste van zestien optredens met de Raggende Manne. Een afscheidstournee in de meest letterlijke zin van het woord. Voor hem is het artistieke bestaan niet minder dan een missie. ‘Ik vind dat je de verplichting hebt om te doen wat de moeite waard is en dit is wat ik doe. Veel mensen zullen denken dat het alleen maar leuk is om vanwege mijn werk voor het publiek en de televisie in de aandacht te staan. Het mag er allemaal heel vanzelfsprekend uitzien, maar dat is het niet, het gaat niet vanzelf.’

Een hartewens ging in vervulling met de aanschaf van een mooie en bepaald niet goedkope accordeon. Hij kon er al aardig mee uit de voeten, maar blijft onverdroten oefenen om zich nog meer te bekwamen in het spelen op dit even melancholieke als gecompliceerde instrument.

› **Klopt ons vermoeden dat in jouw werk met bands als de Raggende Manne, Hakkûhbar en Blunt Axe ironie de rode draad vormt?**

‘Jazeker. En de andere rode draad is de actualiteit die de nummers ademen, de aansluiting bij wat er in dat specifieke moment zit. In *‘Ben d'r helemaal klaar voor’* hoor je de kreten van de Raggende Manne met een technobeat eronder. Techno was in die tijd heel erg in opkomst. Hoewel ik nooit bewust aanstuurde op succes is het altijd fijn gebleven om erkenning te krijgen, erkenning in de zin dat mensen het leuk vinden wat je maakt.’

› **Zagen ze er de ironie van in?**

‘Niet dus. Nederland heeft weinig gevoel voor ironie. Zo deed ik vorig najaar een poging om met crowdfunding een accordeon te kopen. Kost een hoop geld. Samen met programmamaker Theo Uittenbogaard bedachten wij toen *Eindelijk de Bob Fosko-afcheidstournee*, zo van: eindelijk verlost van Bob Fosko. Ik wist op dat moment nog niet dat ik ziek was. Ik vroeg aan Theo of ze het zouden begrijpen. Theo twijfelde er niet aan. Vervolgens ontving ik allemaal mailtjes van fans die schreven dat ze helemaal niet wilden dat ik zou stoppen.’

› **Ondanks de droevige aanleiding blijkt dit uiteindelijk het toppunt van ironie te zijn.**

‘Ja, maar het gaat er toch ook om hoe je er zelf over praat, hoe je ermee omgaat en in welke context je je situatie kunt plaatsen. Ik kan het niet laten om zelf ook af en toe *sick jokes* te maken over wat mij nu overkomt. Dat moet je natuurlijk niet te vaak doen. Ik heb niet het gevoel dat ik aan het kortste eind trek, geenszins. Het is en blijft zeer vervelend. Ik heb echter wel de kans gehad om mij hier mijn hele leven op voor te bereiden. Klinkt wellicht een beetje raar, veel mensen ervaren dat niet zo. Hoe vertel ik het thuis? Daar zat voor mij de angel. Mijn vrouw Vera, die zelf kanker heeft overleefd, ging mee naar de dokter. Hij zei: “Foute boel, je hebt een flinke tumor in je slokdarm.” Toen moest ik het bij mijn twee zonen en dochter bekendmaken. Dat was compleet shit. Ik ging niet in de verdediging, want de boodschap van het ziekenhuis was vrij duidelijk: kanker in stadium 4. Dan weet je dat het einde oefening is. Je moet er een beetje mazzel mee hebben hoe het verder loopt, hoe het zich ontwikkelt. Of ik geluk heb, is nog niet duidelijk. Een kwestie van afwachten.’

Foto Gerard Scargo

‘Ik voel me verplicht te doen wat de moeite waard is’

› **Je leeft nu bij de dag.**
‘Zeker.’

› **Deed je dat niet altijd al een beetje?**
‘Mwah..., nou, als artiest moet je ook plannen. Al was dat bij mij de laatste jaren al een beetje aan het opdrogen. Ik kreeg weinig klussen. Ik zei tegen Vera: jij bent 67, ik ben 63, als we de komende tien jaar nog wat leuke dingen willen ondernemen, moet er wat gebeuren. Heel praktisch. We hebben ons huis in Frankrijk verkocht, dat stond los van mijn ziekte.’

› **Je bent de afgelopen maanden meerdere keren geïnterviewd. Op tv merkte je op dat je geen voorzichtig leven hebt geleid. Wat bedoelde je daarmee?**
‘Ik heb vanaf mijn zeventiende in de popmuziek gezeten. Veel reizen, in busjes door heel Nederland. Toen kwam het een beetje los. Drugs gebruikte ik niet. Ik dronk wel, maar ik heb me nooit als een beest gedragen, al zag ik daar in mijn directe omgeving voldoende voorbeelden van. Ik had kleine

kinderen, droeg een bepaalde verantwoordelijkheid en kon me geen al te grote uitpattingen veroorloven. Eerlijk is eerlijk, ik heb de drank niet laten staan. Een notoire cocaïnegebruiker ben ik nooit geweest, hoewel dat spul weleens op mijn pad kwam. Ik kreeg in de gaten dat ik daarmee op een dood spoor zat, uiteindelijk brengt het je niet verder. Blows? Ik neem wietolie om te kunnen slapen. Ja, er waren dingetjes; en nee, ik heb geen woest leven achter de rug.’

› **Met de SP heb je ook van alles gedaan. Hoe kijk je daarop terug?**
‘Met vrij grote tevredenheid, zeker de eerste tien jaar. Ik deed en dacht mee over campagnes, vond ik geweldig. Met Agnes Kant liep het vervelend af en Emile Roemer wilde meer met mensen uit de partij gaan doen. Daar had ik geen moeite mee. Nieuwe mensen, nieuwe inzichten. Dat hoort een beetje bij het leven. Ik deed nog weleens wat, hoor, zoals een mooie bewerking van *Een mens is meer*. In het filmpje zit ik met een hoop andere lui in een auto. Ik was er heel tevreden

over. Je wordt ouder, dat moet je onder ogen zien, niet alles blijft hetzelfde. Ik stond vorig jaar weer als Pietje Precies op de set van het Sinterklaasjournaal en vroeg me af of ik daar nog wel mee door wilde gaan. De oplossing diende zich vanzelf aan, ze hebben mij eruit geschreven. Nog even over de SP: met de komst van Ron Meyer en Lilian Marijnissen is de partij qua stijl van campagne voeren meer haar eigen weg gegaan. Dat vind ik prima, maar het deed toch een beetje pijn dat mij niets is gevraagd. Ik zou niet alles op die manier hebben gedaan. Ik had hen graag een paar adviezen over de campagne gegeven.’

› **Omdat je een periode nauw betrokken was bij het campagne voeren? Je zat immers in het zogenaamde V-team van de SP, samen met onder anderen Jan Marijnissen, Bert Voskuil, Niko Koffeman en Karel Glastra van Loon.**

‘Ja, Jan nodigde mij uit om eens te komen praten. In ons eerste campagnefilmpje was ik chauffeur van een bus. Uitstekend. Niet alles lukte. Er was een video met een gospelkoor, opgenomen in de Rode Hoed. De producent vond het niet goed en adviseerde om er niet mee naar buiten te treden. Het V-team was verbijsterd, maar ik zei dat we werkten met het beste productiekantoor van Nederland en dat er naar vaklieden moest worden geluisterd. Dat deden ze uiteindelijk ook. Ach, er ging wel vaker iets mis. Dat vind ik geen probleem, al doende leert men en zonder fouten te maken kom je er niet.’

Hij neemt nog een flesje limonade. Een bekende slaat hem bij wijze van groet op de schouders. Nee, vermoeiend vindt hij het onderhoud met de Tribune niet: ‘Ga nog maar even door, ik heb toch niets anders te doen.’

› **Jij weet hoe je filmpjes maakt. Wij zijn eigenlijk best benieuwd naar jouw mening over de Brusselmansclip.**
‘Ik heb er niet meteen op afgegeven, ik snapte de bedoeling wel. Laat ik het zo zeggen: een zesje, in technisch opzicht en wat de boodschap betreft. Als je wilt persifleren, moet je dat met professionals doen, met mensen uit het vak. Je weet hoe het werkt in de politiek. De PvdA'ers grepen hun kans en begonnen te vergallen, te verguizen en te zeiken. Ze riepen dat het smakeloos was. Nou, dat vond ik wel meevallen. De Britten

zijn veel beter in ironische humor en gaan daarin veel grover te werk. Als je dát wil, doe het dan gewoon.'

› **Komen we toch weer bij ironie uit.**

'Wij zijn er in Nederland niet zo mee opgevoed, denk ik. Iemand als Hans Teeuwen is er wel heel goed in. Hij was succesvol in Engeland, hij werd er zelfs nog beter. Ze snappen daar harde humor beter en dat zie je in de VS in zekere zin ook. Daar kun je steviger staan waarvoor je staat. Toen ik met de SP ging werken, kreeg ik te horen dat ik dat vooral niet moest doen, dat zou te veel een stempel op mij drukken. Onzin, de partij denkt over veel hetzelfde als ik en ik zat in een groep mensen met wie ik graag omging. Ik vond de bijeenkomsten waanzinnig, met name die over *Stop de Uitverkoop van de Beschaving*. Ik kwam in een heel divers gezelschap terecht, met mensen uit alle mogelijke velden. De gesprekken die werden gevoerd, hadden ook echt een dringende noodzaak. Ik vroeg aan Jan Marijnissen waarom het uiteindelijk toch niet liep zoals we hadden gehoopt. Jan zei dat het moment in de tijd was omgeklapt door de aanval op de Twin

Towers en de moord op Pim Fortuyn. De sfeer in het land was naar de kloten. Wat nu? Dat vroeg iedereen zich af.'

› **En anno 2019: wat nu?**

'Ik maak me zorgen over de spanningsvelden en instabiliteit in de wereld. Dat heeft voor een belangrijk deel te maken met dubieuze machthebbers. Ik vind het ook zorgelijk dat mensen de feiten verdraaien en nieuws een andere invulling geven. Ik zat in Frankrijk toen de MH17-ramp zich voltrok. De speculaties op de buitenlandse nieuwszenders waren niet van de lucht. Ging het om een vergissing? Was het eigenlijke doelwit een Antonov-transportvliegtuig? Op de eerste dag al! Nederland stopte het in de doofpot. De MH17 had niet over dat gebied mogen vliegen. Rutte is buiten schot gebleven en ik denk op zo'n moment: je zit gewoon te liegen. Hij heeft alles toegedekt met zijn verdriet over de slachtoffers en hun nabestaanden. Zo kan ik me ook nog herinneren hoe Emile er tijdens een premiersdebat over het eigen risico in zorg door Rutte werd ingeluisd. Stond Rutte weer te liegen. Sla hem op z'n bék, dacht ik.'

› **Kun je je in deze fase van het leven nog steeds opwinden?**

'Ik zit nog steeds regelmatig te schelden voor de tv. Als politici hypocriet doen, eromheen draaien en niet zeggen wat ze bedoelen. Dat heb ik in de periode dat ik heel actief was bij de SP geleerd: er zit altijd nieuws achter het nieuws.'

Bob Fosko moest lang nadenken over de vraag hoe hij het nieuws over zijn ongesnelijke ziekte naar buiten zou brengen. Hij besloot openheid van zaken te geven én schreef er op advies van een vriend een lied over. Dat zong hij samen met dochter Ella in de talkshow van Jeroen Pauw.

*Het klopt.
Het klopt, achter mijn hart,
diep in mijn keel.
Ik blijf zingen,
ik ga niet zitten.
Laat van me horen
zo lang het kan.*

tekst Rob Janssen en Robin Bruinsma

Foto Bart Mühl

VEELZIJDIGE ARTIEST

Bob Fosko (Baarn, 1955) is van vele markten thuis. Zanger en muzikant, tekstschrijver en auteur, presentator, acteur en producer, van gabber tot Pietje Precies, van boevenrollen tot Alfred P. Doolittle. Hij stond op het rondreizende theatercircus De Parade en in musicals, hij sprak stemmen in en vierde triomfen met de Raggende Manne ('Poep in je hoofd'). Bob Fosko werkte mee aan uiteenlopende projecten en scoorde met de gelegenheidsformatie Hakkûhbar een regelrechte hit met het happy hardcorenummer Gabbertje.

Op een gegeven ogenblik kruisten de paden van Bob Fosko en de SP elkaar. Hij kon zich vinden in het gedachtegoed van de partij waarvoor hij samen met Karel Glastra van Loon, Nico Brandsen, Wouter Planteijdt en Jan-Paul van der Meij een aantal campagne-liederen schreef, waaronder het in 2004 uitgebrachte Een mens is méér, Stuur een waakhond naar Brussel, Grote Schoonmaak en NU SP.

Hij speelde en zong in campagnefilmmpjes. In 2006 draaide de video van NU SP rond de SoeP-mobiel, een ontwerp van de kunstenaar Joep van Lieshout. Bob Fosko deelde de tomatensoep (naar een recept van de legendarische Johannes van Dam) uit op straat in Amsterdam en tot de dag van vandaag gaat de SP in campagnetijden met die soep de boer op.

A portrait of Lilian Marijnissen, a woman with blonde hair, wearing a dark blue button-down shirt. She is looking directly at the camera with a slight smile. The background is a plain, light grey.

‘Eerlijker lonen
zijn nu noodzaak
voor de mensen’

**LILIAN MARIJNISSEN
KONDIGT LOONSTRIJD AAN**

foto William Rutten

TROONREDE? LOONREDE!

Op Prinsjesdag wordt bekend welke plannen het kabinet voor komend jaar heeft. SP-fractievoorzitter in de Tweede Kamer Lilian Marijnissen heeft ook plannen: de strijd aangaan voor hogere lonen en meer macht voor werknemers.

› In de Tweede Kamer zijn er na de derde dinsdag van september de Algemene Beschouwingen, waar zowel het kabinet als de oppositie de grote lijnen uitzet. Wat wordt jouw inzet?

‘We gaan natuurlijk volop door op Tijd voor Rechtvaardigheid. Die campagne hebben we een jaar geleden gelanceerd. Het is nu tijd dit toe te spitsen op een grote onrechtvaardigheid: de lonen blijven achter bij de bedrijfswinsten, die wél gigantisch stijgen. De winsten stijgen al veertig jaar maar de lonen niet.’

› In juni organiseerde de SP een loon-symposium, waar bleek dat de SP hier niet alleen in staat.

‘Daar bleek inderdaad dat het CBS en de

GOUDEN AANDEEL: ZEGGENSCHAP EN WINSTDELING

Rabobank het met ons eens zijn. Ook zij zeggen: het moet en het kan. Als zelfs zulke organisaties het met ons eens zijn...'

› Het kan, zeg je. Maar Den Haag gaat niet over alle lonen toch?

'Nee, maar de politiek moet nu eindelijk eens gaan doen wat ze wél kan doen. Eén: het minimumloon flink verhogen. Dan kunnen we hopelijk een einde maken aan het verschijnsel werkende armen in Nederland. Maar het verhogen van de bodem stuwt ook de rest van de lonen omhoog. Twee: de lonen in de publieke sector verhogen. De politiek gaat wel degelijk over de lonen van politieagenten, leraren, ambtenaren. Ook dat heeft effect op andere lonen: dan kunnen ze in het bedrijfsleven niet achterblijven. Drie: de zeggenschap en onderhandelingsmacht van werknemers moet en kan vergroot worden. Door de enorme aantallen flexcontracten en door de tanende macht van de vakbonden zijn loonsverhogingen uitgebleven.'

› Wat kun je doen om de macht van werknemers te vergroten?

'Denk aan het gouden aandeel, waardoor werknemers direct invloed in hun eigen bedrijf krijgen (zie kader, -red.). Wat betreft de macht van de vakbonden: mensen met een onzeker contract zijn ook minder vaak lid van een vakbond. Zorg dus dat zij zich kunnen organiseren, dat ze collega's worden in plaats van concurrenten. Je ziet ook steeds meer dat bedrijven een eigen "vakbondje" oprichten en zo eigenlijk een cao met zichzelf afsluiten. Ik vind het ongelooflijk dat dat mag. Daar kun je wat aan doen. Je kunt de medezeggenschap versterken. Genoeg zaken die we in Den Haag kunnen afspreken die de macht van werknemers vergroten, zodat zij een eerlijker deel van de koek kunnen opeisen.'

› "Maar de economie!", zie ik al in de rechtse krantenkolommen staan.

'Flink wat economen zijn het met ons eens dat hogere lonen goed zijn voor de economie. Geef de rijkste 1 procent wat extra en ze potten het op of kopen een vierde huisje in Frankrijk. Als de mensen die op het minimuminkomen zitten wat extra krijgen, dan geven ze dat meteen uit. Via de kassa's van de winkels stimuleert dat de economie enorm.'

› Hoe ga je aandacht vragen voor deze loonstrijd?

'Het kabinet houdt de troonrede, dan houden wij de dag ervoor een loonrede. Werknemers zullen in die rede vertellen wat de koning namens het kabinet niet vertelt. Verder willen we op de dag van de troonrede ook weer de troon telefoon openstellen. Veel mensen kijken naar die troonrede en willen dan graag reageren. Kamerleden zitten dan klaar om te horen wat mensen ervan vinden. Mensen kunnen ook appen naar de Troon telefoon.'

› De SP is niet de enige die loonstrijd wil voeren.

'Nee, het is heel hoopgevend dat de vakbonden ook aan de slag zijn met de lonen. Om te beginnen in de looneisen. Toen ze in het begin 5 procent eisten, was de eerste reactie: oei, wat veel. Maar zelfs de Telegraaf zegt nu dat dat realistisch is. Deze strijd stopt niet op Prinsjesdag. Ik volg al jaren de Amerikaanse loonstrijd, de *Fight for Fifteen*. Heel inspirerend dat ze in het meest kapitalistische land zo'n strijd gaan voeren en dan ook nog winnen. Ik was daar in de zomer van 2016. Ze waren toen ook al jaren bezig. Ook zij werden voor gek versleten; 15 dollar betekent daar bijna een verdubbeling van het minimumloon. Dat minimumloon is daar natuurlijk ook bizar laag. Wat zij heel goed doen is dat ze allerlei groepen aan zich binden, van beveiligers tot verpleegkundigen, van anti-racisten tot de vakbonden. En de successen komen. In een paar staten en in New York gaat in stappen het minimumloon omhoog. Ze koppelen een op het eerste gezicht radicale eis aan het perspectief dat het haalbaar is.'

› Premier Rutte is het ook met je eens: hij was verbaasd dat de lonen niet stijgen.

'Dit is een uitwas van de onrechtvaardigheid van het kapitalisme. Rutte die heel verbaasd doet, vind ik ongeloofwaardig. Hij staat voor een systeem waarin niet elke stem telt, maar alleen die van de rijken. Eerlijker lonen zijn voor de mensen nu noodzaak. De lasten gaan omhoog: de zorg, de energierekening, de kinderopvang, de btw, de huren – vandaag was in het nieuws dat je met een modaal inkomen geen huis meer kan kopen. In een land waar volgens bedrijven en Haagse politici de crisis alweer tien jaar achter ons ligt. We moeten de stem zijn

Een gouden aandeel voor werknemers een revolutionair idee? SP-Tweede Kamerlid Mahir Alkaya vindt dat wel meevallen. Hij legt het uit: 'Kijk bijvoorbeeld naar het mkb. Een ondernemer steekt zijn nek uit, loopt risico en heeft alle zeggenschap. Boekt hij succes en groeit zijn onderneming flink, dan gaat de winst vaak niet meer naar de onderneming of de werknemers, maar naar de aandeelhouders. In Nederland is men dat ondertussen normaal gaan vinden. De SP denkt echter dat een gouden aandeel voor werknemers kan bijdragen aan eerlijke verhoudingen als het gaat over de zeggenschap en winstdeling in een bedrijf.' Dat betekent: recht op inspraak van werknemers bij ingrijpende beslissingen van het bedrijf en recht op winstdeling. Overnames, fusies en exorbitante salarisverhogingen voor de bedrijfstop kunnen dan alleen nog plaatsvinden met toestemming van de werknemers. Alkaya heeft naar eigen zeggen in Den Haag al veel positieve reacties op het idee gehad. 'Mijn overtuiging dat het gouden aandeel zal leiden tot grotere motivatie en loyaliteit onder werknemers wordt breed gedeeld. Het kabinet wil het vooral aan de ondernemingen zelf overlaten. Ik niet. Daarom zal ik binnenkort met een initiatiefnota in de Kamer komen. Als iedereen de voordelen ziet, moeten we het ook maar gewoon verplicht maken.'

van de mensen die weten dat de crisis niet voorbij is. We zitten ook nog in een wooncrisis. In plaats van volkshuisvesting met het recht op een betaalbaar dak boven je hoofd hebben we een woningmarkt waar beleggers rijk van worden. Het enige wat echt helpt tegen de woon- en looncrises is het systeem veranderen. En daarmee begin je door de machtsverhoudingen te veranderen. Voor die strijd is de SP opgericht.' •

tekst Diederik Olders en Rob Janssen

SP-SENATOR BRENGT RUSSEN TERUG IN RAAD VAN EUROPA

‘SANCTIES OPLEGGEN KLINKT STOER MAAR WERKT VAAK AVERECHTS’

Het Russische parlement stuurt na vijf jaar eindelijk weer een afvaardiging naar de parlementaire assemblee van de Raad van Europa in Straatsburg. SP-senator Tiny Kox geldt als belangrijk architect achter de Russische terugkeer in Europa's oudste en grootste verdragsorganisatie: ‘De toenemende spanning in Europa bedreigt alle gewone mensen in Europa.’

ALS SPECIAAL RAPPORTEUR kreeg Kox zijn collega's in Straatsburg én de meeste regeringen mee. Hij stelde Rusland voor de keus: kom terug in de assemblee van de Raad van Europa, of vertrek uit de hele organisatie.

› Wat was er aan de hand?

‘Na de Russische annexatie van de Oekraïense Krim, is Rusland in 2014 het stemrecht afgenomen in de parlementaire assemblee van de Raad van Europa. Daarop trok het Russische parlement zich terug en blokkeerde alle mensenrechten-onderzoeksmisaties op zijn grondgebied. Ook stopte het land zijn contributiebetalingen, wat een enorme financiële crisis voor de verdragsorganisatie veroorzaakte. Bemiddelingspogingen liepen op niets uit. Daarop dreigde Rusland met volledig vertrek uit de hele organisatie. Mensenrechtenorganisaties uit heel Europa maar vooral ook uit Rusland zelf riepen op dat te voorkomen. Ze wilden Russische burgers onder de rechtsbescherming houden van het Europees Mensenrechtenverdrag en het daarop gebaseerde Europees Mensenrechtshof in Straatsburg. Een Russisch vertrek zou ook andere problematische lidstaten op gedachten kunnen brengen, zoals Turkije, waar ook van alles mis is met mensenrechten. Kortom: een en al ellende.’

› Die jij vervolgens mocht gaan opruimen. Waarom jij?

‘Ik ben een oudgediende. Namens de

Tweede en Eerste Kamer ben ik al sinds 2003 lid van de assemblee. En namens de linkse fractie in Straatsburg, die ik sinds 2007 voorzit, ben ik het langstzittende lid van het presidium. Ik heb voor de assemblee vaak deelgenomen aan missies in Rusland én Oekraïne, en ken daar de relevante politici. Ik was al eerder door mijn collega-fractievoorzitters gevraagd informeel te bekijken waar wellicht ruimte lag voor een voor iedereen aanvaardbare oplossing. Vandaar mijn verkiezing als speciaal rapporteur, al was niet iedereen er blij mee. Sommigen hoopten dat ik zou mislukken, in Oekraïne werden lelijke dingen over me gezegd in de media door politici die de Russen niet terug wilden. Sommige Britse conservatieven zeiden dat ik wel door de Russen zou worden betaald. Maar ook in Rusland keken ze met argusogen naar mijn voorstellen en dachten sommigen dat ik hen in het pak zou naaien.’

› Hoe kwam het eigenlijk tot zo'n groot en langjarig conflict met Rusland in de Raad van Europa?

‘Toen Rusland de Krim annexeerde, reageerden veel landen en internationale organisaties zoals de Europese Unie met harde sancties. Het Ministerscomité van de Raad van Europa kon het gewoon niet eens worden over eventuele maatregelen – dus deden ze maar niks. In de parlementaire assemblee wilde een meerderheid juist wel iets doen. Vanuit Oekraïne, de Baltische staten maar

zeker ook Groot-Brittannië werd erop gehamerd dat de Russen hoe dan ook moesten worden gestraft voor hun wangedrag op de Krim. Gekozen werd voor het afnemen van het Russische stemrecht. Dat klonk stoer – maar werkte averechts. Vond ik.’

› Het is toch niet gek om het binnenvallen van een land niet te accepteren?

‘Zeker niet, maar je moet goed nagaan welke maatregelen werken en welke niet. Symboolpolitiek levert niks op en scheidt vaak nieuwe problemen. Bij internationale conflicten is bij veel politici de drang groot om ‘iets’ te doen. Maar zet je de verkeerde stap, dan wordt het heel moeilijk om daarop terug te komen. Rusland kreeg door de sanctie juist de kans om uit de assemblee weg te blijven en zo het debat over het volkenrecht uit de weg kon gaan. We gaven het land ook een argument om onze belangrijke veldmissies te blokkeren: verkiezingswaarneming, onderzoek naar mensenrechtenschendingen en zo meer. Rusland ging voor ons op slot. Onder het mom: als Rusland niet in de assemblee mee mag doen, komen rapporteurs van de assemblee ook niet langer op Russisch grondgebied. En we gaven de Russen de kans om de contributiebetaling stop te zetten en daarmee de hele organisatie tot zware bezuinigingen te dwingen. Niet alleen de assemblee, maar ook het Mensenrechtshof. Veel Russische politici hebben een broertje dood aan de bindende vonnissen

‘We zijn geen cafetaria waar je uit de muur trekt waar je zin in hebt’

van het Europees Mensenrechtenhof. Met minder geld kan het Hof minder zaken afdoen – allemaal prima in hun ogen. Ze hebben sowieso weinig op met de parlementaire dimensie van de Raad van Europa. Liever handelen ze alles af tussen regeringen. Minister Lavrov hield gewoon zijn stemrecht in het Ministerscomité.’

› **Was geldtekort de beslissende reden om hoe dan ook een oplossing te vinden?**

‘Nee, er was een veel groter probleem. De Raad van Europa is bedoeld als platform voor interparlementaire diplomatie. Ook bij grote tegenstellingen en botsende belangen. Maar nu werd er ook hier niet langer gepraat met leden van het Russische parlement. Tel daarbij op dat regeringen van tal van andere lidstaten niet heel veel houden van de Raad van Europa, en al helemaal niet van het Europees Mensenrechtenhof met zijn bindende uitspraken. Denk maar eens aan Turkije, Azerbeidzjan, Polen, Hongarije, Italië en zeker ook Groot-Brittannië. Bereidheid bij de andere lidstaten om extra geld te geven toen de Russen hun betaling stopzetten, was er dus niet. Er dreigden draconische

bezuinigingsmaatregelen – ten minste 250 medewerkers die hun baan verliezen, veel activiteiten op een lager pitje, minder slagkracht van het Mensenrechtenhof.’

› **Niemand wil bijbetalen maar iedereen wil wel lid blijven. Waarom?**

‘Voor Oost-Europese landen was, na de val van de Muur, lidmaatschap van de Raad van Europa voorwaarde om kans te maken op lidmaatschap van de EU. En het lidmaatschap heeft ook financiële en economische betekenis. Een land dat zich onder de rechtsmacht van het Europees Mensenrechtenhof stelt, is betrouwbaarder voor investeerders en kredietverleners dan landen die dat stempel niet hebben. Dat weet Erdogan, dat weet Poetin, dat weet Orbán. Daarom is er nog nooit een land uit de Raad van Europa vertrokken. Wie vertrekt, betaalt, zo simpel is het ook weer.’

› **Je voorstel is nu dat deelnemende landen verplicht moeten deelnemen aan het Ministerscomité en de parlementaire assemblee. Waarom?**

‘Omdat zowel in het Ministerscomité als in

de assemblee wordt gedebatteerd maar ook bindende besluiten worden genomen. Een land hoort zich daar niet langer aan te kunnen onttrekken. We zijn geen cafetaria waar je uit de muur trekt waar je zin in hebt. We zijn een Europese verdragsorganisatie, met gelijke rechten en plichten voor ieder land. Gelukkig is er voor mijn redenering nu brede steun, bij de regeringen en de parlementariërs. De Russen hebben gelukkig begrepen dat ze wel moesten terugkeren in de assemblee om te kunnen blijven in het Comité van Ministers. En de meeste leden van de assemblee hebben gelukkig begrepen dat als je de Russen terug wil, ze dan ook gelijke rechten moeten hebben. Dus ook stemrecht.’

› **Je hebt ook een nieuwe manier bedacht om effectiever te kunnen reageren als een land er een potje van maakt. Hoe zit dat?**

‘Zoals gezegd deed het Ministerscomité niks tegen Rusland na de annexatie van de Krim, terwijl de assemblee de Russen juist uitsloot. Per saldo leverde dat alleen herrie en ergernis op en geen millimeter terreinwinst. Niet in Oekraïne, niet elders in Europa. Ik heb nu voorgesteld dat in de toekomst het Ministerscomité en de assemblee gezamenlijk moeten reageren. Volgens een vastgelegde procedure, die erop gericht is het probleem op te lossen – maar er ook in voorziet dat een land dat zijn verplichtingen schendt, uit de hele organisatie gezet kan worden. Zoiets bestond nog niet en zal er nu wel komen.’

‘Een hoop herrie en ergernis en geen millimeter terreinwinst’

Ik verwacht dat in oktober de Franse president Macron de assemblee in Straatsburg zal bijpraten over de voortgang. Frankrijk is op dit moment voorzitter van het Ministerscomité. Macron was, samen met bondskanselier Merkel en president Poetin, beslist behulpzaam bij het verwerven van steun voor mijn voorstel, in de assemblee en bij andere regeringen. Ik vind trouwens dat minister Blok en zijn ambtenaren, evenals onze ambassadeur in Straatsburg, me ook goed geholpen hebben. Plus president Niinistö van Finland – afgelopen half jaar voorzitter van de Raad van Europa – en voorzitter Juncker van de Europese Commissie. Per saldo stemde driekwart van de assemblee voor mijn plannen en 39 van de 47 regeringen. Niet slecht toch?’

› **Tegenstemmers waren vooral buurlanden van Rusland, die vertrouwen Rusland niet.** ‘Natuurlijk, grootmacht Rusland is vaak onbetrouwbaar en schendt internationale verplichtingen. Net als die andere grootmacht, Amerika. Maar juist kleinere landen moeten proberen slimme wegen te vinden om hun problemen aangepakt en opgelost te krijgen. Daarbij kan interparlementaire diplomatie in het kader van de Raad van Europa heel behulpzaam zijn.’

› **Russische mensenrechtenactivisten waren ook blij met de Russische terugkeer?** ‘Mensenrechtenorganisaties in Rusland

zijn heel dapper. Als je in Nederland bij een mensenrechtenorganisatie werkt, ga je rustig naar huis na je werk en vertel je bij een biertje wat je allemaal gedaan hebt. In Rusland loop je de kans dat iemand voor je deur staat die je in elkaar slaat, je partner bedreigt of je kinderen van school haalt. Ik heb er hard aan gewerkt dat zij ook zouden zeggen: Rusland moet terug in de assemblee. Niet omdat we de Russische regering zo sympathiek vinden. Als je een hekel hebt aan Trump en het rechtse bewind daar, dan moet je eens in Rusland gaan kijken. Daar heb je ook heel rechtse, conservatieve leiders in een door en door corrupte omgeving. Ja hoor, dat mag je opschrijven, want dat zeg ik ook als ik in Rusland ben. De boodschap was dus: als deze verdedigers van mensenrechten – de slachtoffers van Poetin – mijn plannen steunen, dan moet je extra goed luisteren naar wat ze zeggen. Zij willen ook in de toekomst heel graag naar het Hof in Straatsburg kunnen blijven komen.’

› **De nabestaanden van de MH17-ramp zagen het eerst niet zitten, toch?** ‘Zij stuurden een brief met de vraag: hoe kan je nou de sancties tegen de Russen opheffen, ze vertikken het nog steeds om mee te werken. Ik heb het omgedraaid. Want die mensen hebben groot gelijk dat Rusland moet meewerken. Twee dagen nadat de Russen terugkwamen in de assemblee, heb ik kunnen regelen dat er onderzocht wordt of

Rusland op basis van de regels van de Raad van Europa meer moet gaan meewerken. Nu de Russen terug zijn in Straatsburg moeten ze onze rapporteurs, ook over deze kwestie, weer op Russisch grondgebied toelaten. Dat is zeker winst, zonder dat er zekerheid is voor een oplossing uiteraard.’

› **NRC legt een verband tussen jouw aangenomen voorstel en de verdere ontspanning tussen Rusland en het Westen.** ‘Het was duidelijk dat mijn voorstellen over een eventuele terugkeer van de Russen naar Straatsburg de aandacht hadden van veel regeringsleiders in Europa. Niet omdat ze de Raad van Europa zo belangrijk vinden, wél omdat ze allemaal op zoek zijn naar kleine stapjes om weg te raken van de al veel te hoog opgelopen spanningen in Europa, vaak aangeduid als nieuwe Koude Oorlog. De bewapeningsuitgaven in heel Europa gaan enorm omhoog. De Amerikanen sturen steeds meer troepen naar het Oosten, de Russen steeds meer naar het Westen; van de Koude Oorlog weten we dat er zomaar iets kan gebeuren, hoewel niemand het wil. Dus veel regeringsleiders zoeken naar manieren om dat tij te keren. Ze zien de Russische terugkeer in de Raad van Europa als een eerste stap en gaan nu op zoek naar andere stappen, dat klopt. Ik ben daar vanzelfsprekend erg blij mee.’

› **Is het niet frustrerend, zo’n enorme organisatie?** ‘Iets veranderen gaat vaak tergend langzaam. Je hebt rekening te houden met mensen uit 47 landen, van allerlei verschillende politieke partijen en met heel verschillende belangen. Toch is het de moeite waard, vind ik. De toenemende spanning in Europa bedreigt alle gewone mensen in Europa. Plus, als de bescherming van de mensenrechten vanuit de Raad van Europa verdwijnt, dan verdwijnt de internationale burgerlijke en sociale rechtsbescherming van 800 miljoen mensen in Europa. Een socialist moet op de bres staan voor het Europees Mensenrechtenverdrag en het Europees Sociaal Handvest. Als je die Europese verdragen als socialist leest, krijg je tranen in je ogen. Voor bescherming van die rechten, in heel Europa, zet ik me graag in. Alle beetjes helpen.’

tekst Diederik Olders
foto Sander van Oorspronk

DRIE KEER RADEN

Raad van Europa, Europese Raad, Raad van de Europese Unie: snapt u het nog?

De Europese Raad en de Raad van de Europese Unie horen bij de EU: de eerste is het overleg van de regeringsleiders (Rutte en collega's). De tweede is het overleg van ministers op specifieke onderdelen, zoals financiën of defensie. Alleen de 28 EU-landen horen hierbij.

Bij de Raad van Europa (waar dit artikel over gaat) zijn 47 landen aangesloten. Het bestaat voornamelijk uit een Ministerscomité, dat de besluiten neemt, en de parlementaire assemblee met vertegenwoordigers uit de parlementen van de aangesloten landen; zowel uit coalitie- als oppositiepartijen. Nederland heeft 7 zetels van de 318, SP'er Tiny Kox is er voorzitter van de fractie Europees Verenigd Links. De Raad van Europa is verantwoordelijk voor het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (1950) en het bijbehorende Europees Hof voor de Rechten van de Mens (sinds 1959). Daarnaast zijn er vele verdragen onder de vlag van de RvE opgesteld en in werking getreden – verdragen tegen foltering, tegen de doodstraf, voor sociale rechten, tegen corruptie en nog veel meer; in totaal meer dan 200.

ZO WAS HET TOEN

ZO IS HET NU

DROOM DIE WERKELIJKHEID WERD

De André Rieu, een boemeltreintje tussen Sittard en Kerkrade, stopt op het nieuwe station van Heerlen. Er klinken nog net geen violen. Neem de trap naar boven en vergaap je aan de bebouwing: een citadel met mediterrane uitstraling. De eerste indrukken van het Maankwartier, het grootste wederopbouwproject uit de geschiedenis van de voormalige mijnstad, zijn overrompend.

RON MEYER, VOORZITTER van de SP-fractie in de gemeenteraad, geeft maar al te graag een rondleiding om de bezoeker te wijzen op de talloze details en verwijzingen naar de cultuur van Limburg, op de onorthodoxe aanpak van Michel Huisman, geestelijk vader van het Maankwartier, op de loopbruggetjes tussen de appartementen, op de bijna negentig in de bebouwing verwerkte

NIEUW ICOON VAN HEERLEN

Het Maankwartier in Heerlen is het resultaat van een succesvolle strijd tegen de gevestigde economische orde en geloof in eigen kunnen. Na een aanlooptijd van zes jaar werd er vanaf 2012 gebouwd aan een voor Nederlandse begrippen uniek project, ontworpen door... een beeldend kunstenaar. De SP ging voorop in die strijd. Vastgoedsspeculanten buitelden over elkaar heen in pogingen om de plannen te dwarsbomen. Gesteund door de inwoners en andere raadsfracties, hield de SP voet bij stuk. Onlangs is op het festival Cultura Nova alvast een feestje gevierd. De grote opening vindt in 2020 plaats.

schoorstenen van de ON 1, opgeblazen. Hij viel de verkeerde kant op en Heerlen zat een halve dag zonder stroom. Kort daarna ging ook de 'grotere zus' Lange Lies door de knieën. Alle mijnen in het zuidoosten van Limburg waren opgedoekt en duizenden mijnwerkers raakten hun baan en bestaanszekerheid kwijt. De politiek introduceerde het mantra 'van zwart naar groen' en veegde alles wat herinnerde aan het steenkooltijdperk van de aardbodem. Tot overmaat van ramp hadden de Verenigde Staten besloten Vietnamveteranen een poosje op NAVO-basissen in West-Europa te laten afkicken van hun drugsverslaving. Een aantal Amerikaanse soldaten belandde in het nabijgelegen Brunssum.

Ron: 'Dat was het begin van de heroïne-crisis in Heerlen. Handige jongens zagen er brood in en begonnen op steeds grotere schaal te dealen. De gevolgen waren desastreus. De jeugd zag zich van haar toekomst beroofd en begon te experimenteren. Overigens niet alleen met verdovende middelen, maar ook met muziek, dat dan weer wel.'

Zelf groeide Ron Meyer op in Zeswegen, een in de tweede helft van de jaren tachtig op de deels afgegraven steenberg van de ON 1 gebouwde wijk. De spuiten van drugsgebruikers lagen er in de bosjes en Ron ging nooit de deur uit om te spelen zonder een waarschuwing van zijn moeder. Heroïneprostitutie maakte deel uit van het straatbeeld. Ron herinnert zich ook nog haarscherp de tafereel in de stationstunnel.

Die beruchte onderdoorgang is nu verdwenen onder de enorme plaat waarop het station en een deel van het Maankwartier rusten. Alleen een gemetselde muur en doodlopende traptreden naar beneden resteren. Er staan nu nog hekken voor. Ron hoopt er iets mee te doen. 'Een fotoprojectie of een muurschildering, ik vind dat je die vreselijke episode niet moet wegmoffelen. Altijd laten zien en nooit vergeten waar je vandaan komt, is mijn devies.'

Heerlen komt van heel ver. Het Maankwartier is nagenoeg af en kon alleen worden ontwikkeld dankzij het doorzettingsvermogen van moedige Heerlenaren als SP-wethouder Riet de Wit en Michel Huisman. De weerstand onder architecten en vastgoedondernemers werd overwonnen, al weigert met name speculant en vastgoedgigant Jos van de Mortel zich neer te leggen bij de realiteit. Na een verloren rechtszaak tegen de SP vanwege het plaatselijke col-

'Altijd laten zien en nooit vergeten waar je vandaan komt'

kunstwerken, op het Maanplein met zijn op terpjes geplante honingbomen, nota bene aangelegd op het dak van een supermarkt, en op het aangrenzende busstation dat met zijn begroeide bogen in sfeer en uitstraling naadloos aansluit bij de rest van het ontwerp.

Niets herinnert aan die inktzwarte periode in de geschiedenis van Heerlen, aan het maatschappelijk verval na de sluiting van de steenkolenmijnen in de eerste helft van de jaren zeventig, aan de ondraaglijke overlast van drugsverslaafden en heroïnehoertjes, aan de tergende criminaliteit en wurgende uitzichtloosheid. De omgeving van het station en de beruchte tunnel onder het spoor waren een *no go area*. Er stond zelfs een aparte politiepost. Een gevaarlijker plek was er niet te vinden in Nederland.

Ook in lelijkheid overtrof het ooit zo welvarende Heerlen elke andere plaats. De verpaupering sloeg genadeloos toe. Tot

overmaat van ramp vielen niet alleen alle steenkolenmijnen, dus ook de Oranje Nassau 1 in het centrum van Heerlen, ten prooi aan de slopershamer. Ook het ene na het andere monumentale pand in het stadshart moest het veld ruimen voor wat Ron Meyer omschrijft als 'goedkope meuk'. Het gemeentebestuur en vastgoedondernemers sloegen de handen ineen en stampden onooglijke nieuwbouw uit de grond.

Ron: 'Cultureel besef ontbrak, laat staan dat er aandacht was voor het industrieel erfgoed. Het draaide alleen maar om geldelijk gewin. Er werden kraters in de stad geslagen. Mensen verloren niet alleen hun werk, maar herkenden tegelijkertijd hun omgeving steeds minder. De stad verloor met haar iconen ook haar trots.'

Het licht, zegt Ron Meyer, ging echt uit op 21 augustus 1976: letterlijk en figuurlijk. Toen werd de Lange Jan, een van de twee

lectief Foutevastgoedbazen.nl zoekt hij opnieuw zijn gelijk bij de rechter.

Ron Meyer: 'Controverse ontstaat per definitie als je de al zo lang bestaande financiële belangen durft te trotseren. Menig vastgoedbaas rekende jarenlang op snelle winst. En toen zei dat gekke Heerlen plotseling: bij ons gaat waarde boven winst en wij gaan in zee met een kunstenaar. Het is niet gek dat iemand als Van de Mortel daar helemaal niks van begrijpt. Michel Huisman was de lelijkheid zat en besloot wat te gaan doen, vastgoedbaas Van de Mortel laat oude monumentale panden verwaarlozen en klaagt over anderen. Het één is gebaseerd op liefde, het ander op hebzucht.'

Dat de Heerlenaren het Maankwartier omarmen, blijkt uit een enquête van de SP onder de bevolking. Er zijn zelfs oud-inwoners die na tientallen jaren Randstad terugkeren naar hun geboorteplaats: 'Menig Heerleenaar loopt weer met de borst vooruit.'

'Dit gun ik Heerlen'

En dan te bedenken dat het allemaal begon met een bezoekje van Michel Huisman aan Riet de Wit in 2002. Beeldhouwer Huisman had een maquette bij zich van wat uiteindelijk, zeventien jaar later, het Maankwartier zou worden. Riet stuurde hem niet weg met zijn sprookjesachtige bedenksel, maar stelde zich open op tegenover de gepassioneerde Huisman. 'Dit gun ik Heerlen', zei ze toen. Huisman wilde de stad, zijn eigen stad, die 'geen zuurstof meer kreeg' helen.

In 2006 kwam de vaart erin. De gemeente ging in zee met woningstichting Weller, ProRail zou het station bouwen. De stationsomgeving was inmiddels al 'schoongeveegd'. Met de operatie Hartslag trok Heerlen ten strijde tegen de gigantische drugsproblematiek en de daarmee verbonden straatprostitutie. Welbeschouwd effende Hartslag met de aanpak van veel sociale ellende en onveiligheid ten langen leste het pad voor de ontwikkeling van het Maankwartier.

Riet de Wit gaf leiding aan de gecoördineerde zorg voor en opvang van verslaafden. Ze trad tussendoor in 2004 samen met collega en partijgenoot Peter van Zutphen af, nadat coalitiegenoten CDA en PvdA de plannen voor drugsopvang in een politiek spelletje hadden getorpedeerd. Twee jaar later boekte de SP een glansrijke overwinning en keerden Riet en Peter, samen met een derde wethouder Cor Duijf, terug in het college.

Riet zette een paar jaar geleden een punt

achter haar carrière, Peter heeft als bestuurder het Maankwartier in zijn portefeuille. Over het Maankwartier zegt hij: 'Het is eigenzinnig, komt van onderop en herstelt het vertrouwen van de mensen. Wij zullen er alles aan doen om die lijn binnen onze beperkte mogelijkheden vast te houden en verder te bouwen aan een beter Heerlen.' De financiële afwikkeling deed het nodige stof opwaaien. Ron Meyer zal de laatste zijn om te ontkennen dat er sprake was van budgetoverschrijdingen als gevolg van vertragingen. 'Desondanks hebben wij nooit aan de haalbaarheid getwijfeld.' Het Maankwartier (met 125 woningen, waarvan 45 in de sociale sector, kantoren, een nog niet bezet hotel, horeca, winkels en een parkeergarage) heeft in totaal 190 miljoen gekost, waarvan Heerlen ruim 20 miljoen voor haar rekening nam, de rest werd onder meer gefinancierd door een bouwbedrijf, woningcorporatie Weller en de NS. 'De publieke instellingen zetten er hun schouders onder omdat er officieel sprake was van 'marktfalen'. Al decennia zat elke ontwikkeling muurvast.'

Aparte vogel

'Vroeger,' vertelt Ron Meyer op het terras van het etablissement De Poort van Herle, gesitueerd pal onderaan de hellingbaan naar het station en dus ook het Maankwartier, 'woonde je aan de ene of aan de andere kant van het spoor. Die sociale scheidslijn is met het Maankwartier niet helemaal verdwenen, maar belangrijke stappen om de stad te verenigen zijn nu gezet. Er was visie voor nodig om erin te blijven geloven. De uitbater van het café waar we nu zitten had eerst jarenlang te maken met de drugsellende, veel speelde zich hier voor de deur af, en daarna keek hij uit op de gigantische bouwplaats. Een terras had hij niet. Om dan toch niet te wijken en de boel de boel te laten, maar te vertrouwen op een goede afloop, vergt veel moed en doorzettingsvermogen. Petje af, diepe buiging.'

Nu grenst het terras van De Poort van Herle aan een talud met mooie planten en uitzicht op het Maankwartier. Er is geen verkeer. Ron: 'Michel Huisman is een aparte vogel, ik ken niemand die zo bevlogen is als hij. De plantjes geeft Michel zelf water, hij zorgt goed voor zijn geesteskind.'

Het UWV en woningstichting Weller hebben inmiddels hun intrek genomen in het Maankwartier, alle woningen zijn bezet, er is nog winkelruimte beschikbaar en het hotel

wacht op een exploitant. In tegenstelling tot sceptici (die zijn er ook in Heerlen) gaat Ron Meyer er zonder meer van uit dat het in orde komt. In de loop van 2020 zijn de puntjes op de i gezet, zal de laatste hand zijn gelegd aan 'de droom die werkelijkheid werd'. 'Daarmee,' benadrukt Ron, 'is Heerlen natuurlijk nog niet af. Het Maankwartier is een tussenstation én het voorbeeld van hoe wij problemen willen oplossen. Er moet nog veel gebeuren in Heerlen. De kloof tussen arm en rijk is nog lang niet gedicht, maar het Maankwartier geeft de Heerlenaren in elk geval nieuw zelfbewustzijn.'

Als het gaat over slopen, bouwen of verbouwen wil Ron Meyer de regel van de Heerlense School volgen: vergeet nooit waar je vandaan komt. Ik realiseer me goed dat het Maankwartier niet alle plooiën gladstrijkt, maar het geeft Heerlen wel lucht en de wind in de rug om verder te bouwen aan een betere toekomst. Drieënveertig jaar na de val van Lange Jan torent er een nieuw symbool van zelfbewustzijn boven Heerlen uit.'

tekst Robin Bruinsma
foto's Bas Quaedvlieg

Wie belangstelling heeft voor een rondleiding door het Maankwartier kan contact opnemen met de SP Heerlen.

HAAGSE MOERWIJK IN ACTIE TEGEN RATTENPLAAG

GEEN GEZEIK, HAAL DIE RAT UIT MIJN WIJK!

Een protestmars is geen alledaags verschijnsel in de Haagse volkswijk Moerwijk. Op 6 juli liepen bewoners en SP'ers door de stromende regen om aandacht te vragen voor het rattenprobleem in de wijk. Hoewel het knaagdier er nog steeds kind aan huis is, werpt de strijd de eerste vruchten af.

EEN POSITIEVE DEMONSTRATIE met toeters en bellen, stond er in de aankondiging voor de manifestatie op het Heeswijkplein. Dat was geen woord te veel gezegd. Vertegenwoordigers van de gemeente en drie woningcorporaties namen een 'rattenmanifest' in ontvangst, dat enkele weken eerder samen met bewoners was opgesteld tijdens een SP-bijeenkomst. Buurtbewoonster Jacqueline zette een ludieke klaagzang in over het rattenprobleem, op de melodie van 'O, o, Den Haag'. Even later werd een prachtig versierde 'rattentaart' aangesneden en betrad een lokale rapgroep het podium. Een groep actievoerders liet zich vervolgens zonder morren natregenen om buurtbewoners met behulp van flyers bewust te maken van het rattenprobleem en de oorzaken hiervan.

Fobische angst

De Haagse SP-afdeling maakte voor het eerst uitgebreid kennis met de Moerwijkse rattenplaag tijdens een middagje buurten in april. De hoogopgelopen irritaties van bewoners over het rattenprobleem waren aanleiding om vaker terug te keren. Een berichtje hierover op de Facebookpagina van de Haagse SP leidde al gauw tot een kennismaking met Conny Ligtvoet, de drijvende kracht achter de Actiegroep Rattenprobleem Moerwijk.

De welbekende openingszin van 'O, o, Den Haag' ('Ik zou best nog wel een keertje net

als vroeger in Moerwijk willen wonen') gaat niet op voor Ligtvoet: ze woont pas vijf jaar in de Haagse wijk. Een van haar redenen om anderhalf jaar geleden een Facebookgroep aan het rattenprobleem te wijden was haar fobische angst voor ratten en muizen. 'Op een dag stond ik in de tuin mijn hond te wassen, en opeens zag ik een rat langslopen. De eerste twee minuten heb ik enkel met open mond staan kijken', herinnert zij zich.

Het was wethouder Richard de Mos, boegbeeld van de lokale partij Hart voor Den Haag, die er destijds als de kippen bij was om in de bres te springen voor de door ratten geplaagde Moerwijkers. In het najaar van 2018 kondigde de gemeente een heus 'rattenoffensief' aan, dat onder andere zou bestaan uit meer handhaving en voorlichting tegen voedseldump en het plaatsen van broodbakken.

Ligtvoet is ervan overtuigd dat De Mos persoonlijk best gemotiveerd is om het rattenprobleem aan te pakken: 'Maar het stadsbestuur wil er niet genoeg geld voor uittrekken en de ambtenaren werken langs elkaar heen. Als ik dan hoor dat kinderen in de wijk met dode ratten spelen, denk ik: dit probleem moet worden opgelost!'

'Vuilniszakken staan dagen naast overvolle containers'

Ook de hoge struiken en het onkruid langs de sloot bij de Moerweg, waar zij dagelijks

‘Kinderen in de wijk spelen met dode ratten’

Rick Hoefsloot

Conny Ligetvoet

haar hond Lotje uitlaat, zijn haar een doorn in het oog. Want deze plekken zijn een ideale schuilplaats voor ratten, weten de Moerwijkers maar al te goed. ‘Ik vraag al drie maanden of de gemeente het onkruid wil weghalen. Een ambtenaar zei me eens dat het onkruid juist mooi is en ervoor zorgt dat de kinderen niet zo snel het water in rennen. Ik heb werkelijk alle smoesjes al gehoord’, vertelt Ligetvoet geërgerd.

Dat de Haagse SP zich nu met het rattenprobleem is gaan bemoeien, liet de partij van De Mos niet onberoerd. Rick Hoefsloot, organisatiesecretaris bij de SP Den Haag: ‘De houding van De Mos was: ik ben de Rattenvanger van Hamelen en jullie komen net om de hoek kijken. Maar hij heeft zijn rattenoffensief al ruim een half jaar geleden gelanceerd, en nu er actie wordt gevoerd worden veel van de maatregelen pas uitgevoerd.’ In de periode rond de bewonersbijeenkomst en daaropvolgende demonstratie tegen het rattenprobleem werden eindelijk de beloofde waarschuwingsborden tegen voedseldump geplaatst en ook enkele groenstroken gesnoeid.

De Mos wijst vooral naar het gedrag van bewoners als de grote oorzaak van het rattenprobleem. Hoefsloot vindt dit te kort door de bocht: ‘Voordat De Mos naar de bewoners gaat wijzen, moet hij zorgen dat de gemeente zelf de boel op orde heeft. Er zijn inderdaad bewoners die structureel etensresten op straat gooien. Maar de ratten eten ook uit vuilniszakken, die soms hele dagen naast de overvolle ondergrondse afvalcontainers staan. En dat komt mede doordat de gemeente niet vaak genoeg het afval ophaalt en te laat op meldingen reageert.’

‘Een van de armste wijken van het land’
Na de ludieke rattendemonstratie maakten

Ligetvoet en andere leden van de actiegroep samen met Hoefsloot een tour langs de Haagse woningcorporaties, die tevens verschillende binnentuinen in de wijk beheren. Kort daarop werden de eerste struiken gesnoeid, waaronder de ratten maar al te graag hun holen graven. Het liefst heeft Ligetvoet dat de binnentuinen en de groenstroken in de wijk echt op de schop gaan, zodat de struiken en het onkruid plaats kunnen maken voor ander groen. Hoefsloot: ‘Maar we zullen nog sterker moeten staan om de corporaties en gemeente echt in beweging te krijgen. Ze willen gewoon niet de portemonnee trekken.’ Blij is Ligetvoet wel met de vaste contactpersoon die de actiegroep sinds kort bij de gemeente heeft. ‘Ik zie hem geregeld met zijn brommertje door de buurt rijden om problemen in kaart te brengen. In die zin heeft het roepoeteren naar de gemeente wel degelijk geholpen’, concludeert de activiste.

Ligetvoet en haar actiegroep hebben al meerdere vervolgacties in de planning: ‘Binnenkort willen we met bootjes het water op om de troep eruit te vissen. Zodat de watervogels geen gevaar lopen. Ook willen we met kinderen uit de wijk een groot rattenstandbeeld van afval maken.’ Volgens Hoefsloot is het geen toeval dat het rattenprobleem uitgerekend Moerwijk teistert, een van de armste wijken van het land. ‘Bewoners hebben ook veel klachten over het onderhoud van de buitenruimte. Het idee achter de binnentuinen was ooit dat je op je balkonnetje kunt toekijken, terwijl de kinderen buiten spelen. Maar inmiddels zijn de tuinen verloederd en worden ze niet meer gebruikt. Je merkt ook gewoon dat deze wijk veel slechter wordt onderhouden en schoongemaakt dan de rijkere delen van Den Haag’, vertelt de Haagse SP’er. Kortom: er zijn nog bergen te verzetten in Moerwijk. •

tekst Lesley Arp / foto's Joshua Versijde

foto Bram van Boven

> KAALSLAG ZIEKENHUISZORG

De SP staat voor goede en betaalbare gezondheidszorg voor iedereen. Daarom pleiten we sinds 2016 voor een nieuw zorgstelsel in Nederland: het Nationaal ZorgFonds, zonder marktwerking en zonder eigen risico. En daarom ook springt de SP overal in de bres waar de ziekenhuiszorg dreigt te verdwijnen of uitgekleed dreigt te worden. Zoals recent in Lelystad en Bergen op Zoom.

Dinsdagavond 27 augustus hebben zich, ondanks de tropische hitte, bijna tweehonderd SP'ers en sympathisanten verzameld bij het provinciehuis in Lelystad om te protesteren tegen de ontmanteling van het IJsselmeerziekenhuis. Na het faillissement van het ziekenhuis zijn de spoedeisende hulp en de acute verloskunde uit Lelystad verdwenen. 'Voor een gebied met

185.000 bewoners en 2.300 bevalingen per jaar is dit onacceptabel', aldus SP-Tweede Kamerlid en oud-huisarts Henk van Gerven, die een van de sprekers bij de demonstratie was.

In Bergen op Zoom dreigt het enige ziekenhuis zelfs helemaal te verdwijnen, onder druk van de zorgverzekeraars. Mensen die ziekenhuiszorg nodig hebben, moeten dan voortaan naar Roosendaal, wat voor de inwoners van het eiland Tholen al snel anderhalf uur reizen is. De SP in Bergen op Zoom is een petitie gestart. Ook hier kunnen de mensen rekenen op de actieve steun van Henk van Gerven, die al in mei bij de Tweede Kamer een motie heeft ingediend voor behoud van het Bergse ziekenhuis. Bij het indienen van de motie sprak Van Gerven nogmaals zijn grote zorgen uit over de marktwerking in de zorg, die door heel Nederland tot een kaalslag in de ziekenhuiszorg leidt, met alle gevaren voor de volksgezondheid van dien.

> ZAA NSTREEK VANGT BURENROMMEL OP

Van je burens moet je het hebben. Honderden tonnen Amsterdams bedrijfsafval krijgt vuilstortplaats Nauerna in Assendelft wekelijks te verwerken, omdat er Amsterdamse verbrandingsovens om veiligheidsredenen zijn stilgelegd. Terwijl beloofd is dat Nauerna geen extra vuilnis zou krijgen. De stortplaats is omstreden vanwege de vervuiling en gezondheidsrisico's voor omwonenden en zal in 2022 sluiten. Reden voor de SP-gemeenteraadsfractie om het college aan de tand te voelen. Opmerkelijk is dat veel 'Amsterdams' bedrijfsafval dat Nauerna te verwerken krijgt eigenlijk uit Engeland komt. In Engeland is een groot tekort aan afvalverbrandingsinstallaties, Nederland had vijf jaar geleden een overschot.

foto Archief SP

De prijs is genoemd naar activist/advocaat 'Rooie Reus' Dirk de Vroome (1925 – 1986).

Ga naar www.spnet.nl en draag jouw 'Rooie Reus' voor!

> WIE IS JOUW ROOIE REUS?

Wie draag jij voor als 'Rooie Reus' van dit jaar? Sinds 1996 kent de SP periodiek de Rooie Reus-prijs toe. Het is een eerbetoen aan mensen die zich op opmerkelijke en gedurfde wijze inzetten voor de samenleving, voor behoud van solidariteit en tegen maatschappelijk onrecht in Nederland en daarbuiten. Welke vrouw, man of groep gaat volgens jou onbaatzuchtig, onverschrokken en wellicht ook onconventioneel de strijd aan tegen groot of klein maat-

schappelijk onrecht, dichtbij of ver weg? Wie inspireert ook jou om niet makkend aan de kant te staan maar een daad te stellen en moed te tonen? Stuur ons snel jouw voordracht. Onze deskundige jury neemt jouw voorstel dan mee bij het maken van een selectie van vijf genomineerde kandidaten. Daaruit kiezen in december alle SP-leden de Rooie Reus van 2019.

> GEVAARLIJKE GEVELPLAAT

Ruim twee jaar geleden kostte een brand in de Londense Grenfell-toren het leven aan 72 bewoners. Het meest tragische was misschien wel dat de ramp voorkomen had kunnen worden. Op vrijwel alle fronten schortte het namelijk aan de brandveiligheid in de flat. Het waren uiteindelijk de gevelplaten aan de buitenkant die maakten dat de vlammen zich razendsnel konden verspreiden. Verontrustend is dat de brandgevaarlijke Grenfell-gevelplaat ook op grote schaal in Nederland is ingezet.

Onlangs inventariseerde de gemeente Nijmegen het aantal panden met mogelijk brandgevaarlijke gevelplaten: 62 in totaal. 'Dan moet het in Nederland om een veel groter aantal gaan', reageerde SP-Kamerlid Sandra Beckerman eind juli in de Volkskrant. De eigenaren van de Nijmeegse panden worden opgeroepen de brandveiligheid hiervan te onderzoeken. Hoe andere gemeenten met risicopanden omgaan is onduidelijk. Op verzoek van Beckerman debatteert de Tweede Kamer na de zomer over de kwestie.

foto Flickr.com

> KANTELENDE KARRETJES EN LAGE LONEN

foto Flashphoto NL ©

De markante bezorgbusjes van online supermarkt Picnic duiken in steeds meer steden op. De bezorgdienst kwam al meermaals in het nieuws door ongelukken met omvallende wagens. Maar kantelende karretjes zijn niet het enige probleem waar de Picnic-bezorgers mee worden opgezadeld. Verschillende medewerkers luidden in juli de noodklok bij het Algemeen Dagblad over lage lonen en onzekere arbeidsomstandigheden.

Anoniem, uit angst voor ontslagen. Want doordat de bezorgers bijna allemaal uitzendkrachten zijn, kan Picnic zogenaamde 'onruststokers' makkelijk op straat zetten. Een lot dat vijf Picnic-medewerkers trof die naar de vakbond waren gestapt. SP-Tweede Kamerlid Bart van Kent stelde er Kamervragen over aan minister Koolmees en staatssecretaris Van Ark. Picnic-bezorgers krijgen lage lonen omdat de websuper weigert hen volgens de

supermarkt-cao te betalen. Vakbond FNV stapte hierom naar de rechter, die zich na de zomer over de kwestie zal uitspreken. Ondertussen boert Picnic goed over de ruggen van de eigen medewerkers. Zo is de bezorgdienst een van de snelst groeiende bedrijven van Nederland. De grootste lokker: gratis bezorging tot aan de deur. De noodkreet van de bezorgers laat zien dat gratis wel degelijk een prijs heeft.

WAAL

STOP
DE
GIF
BOOT

SP.
WWW.SP.NL/
TUALARM

GIF SPOTTEN BIJ FORT PANNERDEN

Precies op de plek waar de Rijn zich splitst in de Nederrijn en de Waal geeft Tweede Kamerlid Cem Laçin op een mooie zomerdag het startsein voor het nieuwe Milieu Alarmteam van de SP. Tegelijkertijd beginnen de Gelderse afdelingen en de Provinciale Statenfractie met de actie Gifspot, gericht tegen het varend ontgassen van tankers.

tekst Robin Bruinsma
foto's Maurits Gemmink

Cem en co in actie.

HET DOELBEWUST LATEN ontsnappen van benzeen en andere gevaarlijke stoffen is een schoolvoorbeeld van de misstanden waartegen het SP-MilieuAlarmteam zich verzet. Was de SP in het recente verleden al succesvol in de strijd tegen asbest, illegale vuilstort en chloor- en ammoniaktreinen door bewoonde gebieden, nu is het volgens parlementariër Cem Laçin zaak om door te pakken. 'Er wordt nog altijd op grote schaal gesjoemeld met het milieu. Chemours in Dordrecht loost GenX, Chemelot in Zuid-Limburg gas, er worden huizen op vervuilde grond gebouwd, bedrijven nemen een loopje met de milieuwetgeving en de overheid heeft bezuinigd op inspecties. Het is meer dan ooit zaak om scherp te blijven en overtredingen te signaleren. Daarom hebben wij ook een meldpunt ingesteld, waar mensen terecht kunnen met klachten.'

Strategische plek

Uiteraard steunt Cem Laçin de actie Gifspot en het pleidooi van de actievoerders voor een zo snel mogelijke invoering van een landelijk verbod op het ontgassen van schepen op de Nederlandse rivieren. 'Als de wind goed staat, kun je het ruiken', zegt Ronald Jansen, voorzitter van de SP Arnhem en een van de drijvende krachten achter Gifspot. Hij bivakkeert vijf dagen op een landtong bij Fort Pannerden, op een uiterst strategische plek. Want hier, vlakbij de grens, passeert al het scheepvaartverkeer uit Duitsland.

Om de paal waarop een radar van Rijkswaterstaat rust en waaraan camera's hangen, hebben ze een zelf ontworpen spandoek

gewikkeld. 'Als de schippers in de gaten krijgen dat wij hier zitten, draaien ze snel de boel dicht. Ze weten dat ze verkeerd bezig zijn en de Duitse rederijen geven ruitertlijk toe dat het gebeurt. Het is moreel fout, maar ze benutten gewoon de gelegenheid die Nederland hen biedt. In veel Europese landen, waaronder Duitsland, is het verboden om te ontgassen. In Nederland hebben zeven provincies een verbod uitgevaardigd, maar er wordt niet gehandhaafd. Eigenlijk zouden de provincies de staat moeten aanklagen.'

Stappenplan

Ronald Jansen krijgt de hele dag door

aanloop. Er wordt gezorgd voor voldoende proviand, hij slaapt in een tent, discuteert met bezoekers van de 'gifspot' en partijgenoten houden hem in ploegendienst gezelschap. Zo komt Brian Claassen langs, voorzitter van de SP-raadsfractie in Lingewaard, en laat ook Carla Claassen zich zien, voorzitter van de Gelderse Statenfractie. Ze zijn het roerend met elkaar eens: het is te gek voor woorden dat schepen speciaal naar Nederland varen om te ontgassen 'gewoon omdat het kan'.

'Zo lang onze wetgeving onduidelijk blijft, komt er geen einde aan deze praktijken. De regering wil pas in 2020 gaan nadenken over een verbod, dat gaat te lang duren.'

Spannend moment: er komt een boot.

Daarom voeren wij de druk op. Het blijft niet bij dit bivak, dit is de eerste stap van een hele reeks, van een stappenplan dat moet resulteren in een algeheel verbod en een degelijke controle. Dat moeten onze Kamerleden uiteindelijk in Den Haag afdwingen. Wij brengen de problematiek in beeld, concreet en goed onderbouwd.'

Tips

Benzeen en andere giftige stoffen blijven achter in het ruim van de schepen nadat de lading is gelost (meestal in Rotterdam) en moeten worden verwijderd voordat de schipper een nieuwe lading kan aannemen. Voor dat ontgassen staan installaties langs de grote rivieren. Maar voor

het gebruik daarvan moet worden betaald en om die kostenpost te ontlopen, gebeurt het illegaal. Overigens zijn er onvoldoende installaties en zal er pas sprake kunnen zijn van consequent controleren als er een landelijk verbod wordt ingevoerd. 'Zelfs Rijkswaterstaat is het met ons eens, net zoals de politie. Ze geven ons nota bene tips en ergeren zich eraan dat ze niet mogen ingrijpen.'

NIET GERICHT TEGEN BINNENVAARTSCHIPPERS

Met het openen van het nieuwe Milieu-Alarmteam treedt Cem Laçin in de voetsporen van SP-coryfee Remi Poppe: 'Milieu en onze gezondheid zijn nog altijd ondergeschikt aan de winsten van de vervuilende industrie en multinationals. Net als Remi roep ik mensen op om misstanden in hun omgeving bij ons te melden, zodat we samen actie kunnen ondernemen om milieuvervuiling te stoppen.'

› Wat is varend ontgassen?

'Bij het varend ontgassen van schepen worden schadelijke stoffen geloosd, met soms hoge concentraties benzeen. Dat is slecht voor de gezondheid en voor het milieu. Wij pleiten al langer voor een verbod op varend ontgassen, met de actie bij Fort Pannerden hebben we dit kracht bijgezet.'

› Gaat dat niet ten koste van binnenvaartschippers?

'Nee, het nationale verbod moet er snel komen, dat is juist ook in het belang van de binnenvaartschippers en hun personeel. Zij komen namelijk het vaakst en snelst in contact met de stoffen die bij

het ontgassen vrijkomen. Onze actie is bedoeld om de druk in politiek Den Haag op te voeren en de grote rederijen aan te spreken op hun verantwoordelijkheid. De binnenvaartschipper is niet onze tegenstander. Wij zijn altijd hun stem geweest in de Tweede Kamer op verschillende onderwerpen en pleiten ook voor meer middelen om de binnenvaart te laten groeien.'

› Toch was er aanvankelijk protest.

'Onze actie maakte veel los bij de schippers, waarna we contact hebben gehad en onze insteek hebben uitgelegd. Binnenkort komen we bij elkaar en gaan we verder praten over oplossingen en hoe we die samen kunnen realiseren. Voldoende ontgassingsinstallaties aan de wal moeten er ook snel komen. Daar zijn er nu veel te weinig van, vooral in het oosten van ons land. Met de Milieu Alarm Lijn en onze actie blijven we strijden voor een schoner milieu en het inperken van gezondheidsrisico's door schadelijke stoffen. En dat doen we altijd zij aan zij met iedereen die zich daar ook voor inzet, zeker ook de schippers!'

Gewapend met verrekijkers en computers houden de actievoerders de voorbijvarende gifschepen nauwlettend in het oog. Via speciale apps blijven ze de tankers, waarvan alle gegevens worden genoteerd, wekenlang volgen. 'Als ze hier zonder lading langskomen en met een nieuwe lading terugkeren zonder te hebben ontgast bij een installatie, weten wij zeker dat het fout zit. Via de apps krijgen wij alle bijzonderheden binnen.' Brian Claassen benadrukt dat de actie Gifspot goed is voorbereid en breed wordt gedragen door de SP in Gelderland. 'Ik ben er best trots op dat een kleine afdeling als Lingewaard hier ook aan kan bijdragen. Het zou mooi zijn als ook de omwonenden van zich laten horen. Hoe groter het verzet, hoe groter de kans op een oplossing. Benzeen en al die andere troep is bij regelmatige blootstelling slecht voor mens, dier en natuur. Lozingen kun je ruiken, denk daarbij aan een sterke benzinelucht. Let ook op beschermende kleding van opvarenden.' •

Ook een misstand melden?

Ga naar doemee.sp.nl/milieualarmteam

GAS

Cultuur is een machtig wapen in de strijd voor rechtvaardigheid. Daarom heeft de SP het Kunst- en Cultuurcollectief opgericht. Na het drukbezochte Theater Voor Elkaar in het Chassé Theater in Breda, konden we vorig jaar genieten van de prachtige voorstelling Het Pauperparadijs in Carré. En ook dit jaar organiseren we een prachtige theatershow. De voorstelling Gas van Toneelgroep Jan Vos komt naar Amersfoort. Omdat we onze leden en vrijwilligers graag willen bedanken voor jullie inzet, kun je op zondag 17 november voor een klein bedrag naar deze voorstelling. Gas gaat over de gigantische problemen

en het groeiende cynisme dat is ontstaan door de gaswinning in Groningen. Het verhaal staat symbool voor al die plaatsen in ons land waar de overheid niet aan de kant van de mensen staat, maar aan de kant van het grote geld. Dat maakt deze voorstelling een absolute aanrader voor iedereen die zich in wil zetten voor een rechtvaardige samenleving.

Wil jij dit niet missen?

Laat dan je gegevens achter op sp.nl/gasvoorstelling
Je wordt dan op de hoogte gehouden wanneer de kaartverkoop van start gaat.

Voorstelling Gas
zondagmiddag 17 november 2019
Theater De Flint in Amersfoort
Start van de voorstelling 14.30 uur tot ongeveer 18.30 uur

KOM OOK!

> MIERZOETE OVERWINNING: DE KERMIS BLIJFT!

Na een jaar lang actievoeren is de kogel eindelijk door de kerk: de Zutphense kermis blijft op de markt in de binnenstad. Kermisliefhebbers moesten een jaar geleden uit de lokale krant vernemen dat burgemeester Annemieke Vermeulen van plan was het jaarlijkse festijn naar de rand van het centrum te verplaatsen. Reden voor Ida Oostenenk, uitbater van de schiettent, om de hulp in te roepen van de lokale SP-fractie. 'De afgelopen editie hadden alle kermisexploitanten een actieposter in hun kraam. Ook haalden we in korte tijd ruim 2,5 duizend handtekeningen op voor behoud van de kermis op de markt', blikt SP-raadslid Ellis Müller terug. Afgelopen voorjaar laaide de discussie over de kermis opnieuw op, toen omwonenden van de beoogde nieuwe locatie, de IJsselkade, in verzet kwamen tegen de verplaatsingsplannen. De komst van de kermis zou hinder opleveren voor het verkeer in hun buurt. Müller: 'Opmerkelijk is trouwens dat de kermis van het stadsbestuur juist van de markt af moest omdat veel binnenstadsbewoners zouden hebben geklaagd. Maar toen wij vroegen hoeveel,

kwam er geen antwoord.' Op 8 juli werden de verplaatsingsplannen definitief afgeschoten door de gemeenteraad. Een gezamenlijk voorstel van de SP, D66 en Burgerbelang om de kermis op de markt te houden werd unaniem aangenomen. De kermisexploitanten zelf waren op dit doorslaggevende moment elders in het land aan het werk. 'Maar namens hen deelden we aan het einde van de raadsvergadering emmertjes met suikerspin uit, om de overwinning te vieren', aldus Müller. Volgens het raadslid, zelf binnenstadbewoner, is het jaarlijkse evenement op de markt: 'Vooral heel gezellig. Maar het komende jaar denk ik dat de kermis meer voor me zal betekenen dan ooit. Met Ida Oostenenk van de schietkraam wil ik er een extra feestelijke editie van maken.' Volgens Oostenenk hebben kermisexploitanten het momenteel in het algemeen niet makkelijk. Maar, zo stelt zij over de overwinning die zij met de SP boekte: 'Iedere kermisexploitant in Nederland heeft dit gevolgd en weer hoop gekregen. Het gevoel van "samen staan we sterk" leeft meer dan ooit tevoren.'

27 SEPT KLIMAATS

Wereldwijd doen op 27 september miljoenen mensen mee met de klimaatstaking. Komt u ook?

SP-Kamerlid Sandra Beckerman: 'De SP is dé partij van klimaatrechtvaardigheid. Wij mogen dan ook niet ontbreken. Ik zal er zijn die dag in Den Haag en hoop jullie daar ook te zien!'

Kijk op klimaatstaking.nl

> KINDERARBEID: LEKKER NOSTALGISCH?

Er is niks mis met kinderarbeid, vindt de Braziliaanse president Jair Bolsonaro. 'Ik werkte toen ik negen, tien jaar oud was op de boerderij en ben er helemaal niet door geschaad', aldus de radicaal-rechtse politicus. Kinderarbeid in Brazilië is beslist andere koek dan een krantenwijk of een 'heitje voor karweitje'. Zo bleek vorig jaar uit een rapport van de International Labour Organization dat minstens 8000 Braziliaanse kinderen en tieners ernstig worden uitgebuit in de cacao-industrie. Omdat arme boerenfamilies hun kinderen aan het werk zetten, profiteren multinationals uiteindelijk van een lagere prijs voor cacao. Hoewel kinderarbeid er volgens de wet verboden is, stelt het Braziliaanse Bureau voor Geografie en Statistiek dat bijna 2,5 miljoen Braziliaanse kinderen werken. Met zijn schijnbaar achteloze opmerking, vergoelijkte Bolsonaro deze grove mensenrechtenschending door bedrijven. Het socialistische Kamerlid Marcelo Freixo noemde het betoog van Bolsonaro juist de beste reden voor ouders om hun kinderen naar school te sturen. Zodat zij kunnen voorkomen dat hun kroost later net zo wordt als de Braziliaanse leider. 'Vol haat

en incompetent', aldus Freixo. De president van het grootste Zuid-Amerikaanse land is sinds zijn aantreden op 1 januari veelvuldig in opspraak geraakt. Zo noemde hij het nazisme 'een linkse ideologie' en maakt hij geen geheim van zijn afkeer van homo's. Overigens kreeg Bolsonaro's pleidooi voor kinderarbeid in Nederland een opmerkelijk staartje, toen voormalig politie-persvoorzitter Klaas Wilting zich geroepen voelde om op Twitter te reageren. 'Op die leeftijd

lag ik dagen op mijn knietjes aardappelen te rooien op 't land van mijn vader. Ik niet alleen, ook mijn zussen. Dat was toen wij jong waren normaal. Ook wij zijn er niet slechter van geworden', mijmerde hij. Saillant: Wilting is ambassadeur van de stichting Europa Kinderhulp, die kinderen 'de vakantie van hun leven' wil geven. Of tijdens deze vakanties ook aardappelen rooien op het programma staat, is niet bekend.

foto Iris van de Kolk

> DON'T IRAQ IRAN

De afgelopen maanden lopen de spanningen rond Iran op. Onder het mom van mensenrechten en democratie dreigt de VS met militair ingrijpen. Reden voor ROOD om op 31 juli een informatieve thema-avond te organiseren. Voor een afgeladen volle zaal besprak SP-Tweede Kamerlid Sadet Karabulut met onder meer Iran-deskundige Peyman Jafari de toenemende escalatie. Oorlog gaat de dappere sociale bewegingen die protesteren tegen het conservatieve Iraanse regime niet versterken, in tegendeel. Net als bij Irak, lijkt het de internationale grootmachten dan ook veel meer te doen om olie, gas en wapenhandel. Niet voor niets tonen ze hun spierballen in de Straat van Hormuz, waar jaarlijks een vijfde van alle olie in de wereld doorheen wordt getransporteerd. Na een verhitte discussie met de zaal

konden de meeste aanwezigen zich vinden in Karabulut's conclusie: 'Op geen enkele wijze steunen wij het Iraanse regime, laat dat duidelijk zijn. Maar we steunen geen sancties die ten koste gaan van de bevolking en bommen op Iran helpen de mensen ook niet. Wij zijn voor verandering van onderaf.'

Niet in mijn naam

De avond was een vervolg op een actie bij het Amerikaans consulaat twee weken eerder. De komende tijd blijven activisten gesteund door ROOD en de SP opstaan tegen verdere escalatie en de dreigende oorlog. De Nederlandse overheid speelt een grote rol, vanwege een Amerikaans verzoek voor militaire steun in de regio. Doe mee om de druk onze overheid te vergroten.

SEPTEMBER STAKING!

Arno van der Veen, ROOD-voorzitter: 'ROOD-jongeren zullen zich massaal aansluiten, daar twijfel ik niet aan. De boodschap aan regeringen wereldwijd mag zo hard mogelijk klinken: maak een einde aan het tijdperk van vervuiling.'

voor het laatste nieuws.

Teken de petitie Don't Iraq Iran op stopdebommen.nl
Kijk voor meer informatie op doemee.sp.nl/internationaal

LINKSVOOR **KOEIENDOKTER**

In overall en op rubberlaarzen, met medicijnen en operatiekoffers in de auto, gaat Heleen Klunder (27) uit Ruinen op bezoek bij boerderijen in Zuidwest-Drenthe. 'Ik ben koeiendokter. Of, sjiek gezegd: dierenarts landbouwhuisdieren.' Ze is te bescheiden om zichzelf stoer te noemen, maar beaamt wel dat haar vak 'soms best zwaar' is: 'Een verlossing van een koe is flink zweten.'

tekst Daniël de Jongh
foto Karen Veldkamp

› **Wanneer werd je lid van de SP?**

'In 2013, als student in Utrecht. Al snel was ik bijna elke week in het partijpandje te vinden.'

› **Wat was jouw SP-moment?**

'Voor de jaarlijkse huisjesmelkersverkiezing van ROOD kwamen we bij een pand van een bekende Utrechtse huisjesmelker. Een kleine eensgezinswoning met zeker acht of negen bewoners. Van de twee wc's was er één al maanden stuk en er werd niets aan onderhoud gedaan. Toen dacht ik: als dit in Nederland nog bestaat, is ons werk echt hard nodig.'

› **Nu woon je in Drenthe.**

'Ja, samen met mijn vriend in een vrijstaand huisje met een tuin vol bloeiende planten. Heerlijk die ruimte, de kat kan hier gewoon naar buiten.'

› **Een kat bij een dierenarts, die wordt vast heel goed verzorgd.**

'Haha, op zich wel maar ik moet eerlijk

bekennen dat ze te dik is. Ze is wel aan de lijn hoor, krijgt kleine porties. Maar ze is maar heel klein, komt uit het asiel en schreeuwt altijd moord en brand om eten. Dat is soms moeilijk te weerstaan.'

› **Waarom ben je dierenarts geworden?**

'Toen ik klein was gingen we bijna elk jaar naar de boerderij van een oom en tante in Denemarken. Dat vond ik prachtig! Kalfjes voeren en met mijn oom mee op de trekker. Daar is mijn liefde voor koeien ontstaan. Het mooie van mijn beroep is dat je altijd buiten en onderweg bent en vaste klanten hebt waar je een relatie mee opbouwt.'

› **Wanneer gebruik je die operatiekoffers?**

'Ik behandel zieke koeien, geef adviezen over hun gezondheid en dierenwelzijn en grijp in bij spoedgevallen. Kijk, wij leggen een koe voor een keizersnede niet in een operatiekamer neer. Vandaar die koffer.'

> NOORD/ZUIDLIJN: VERBINDING BRENGT TWEEDELING

Na maar liefst vijftien jaar boren en een totale investering van 3,1 miljard maakte de Noord/Zuidlijn in de zomer van 2018 de eerste ritten. De veelbesproken metrolijn moest beide kanten van het IJ verbinden, maar blijkt inmiddels juist bij te dragen aan een groeiende kloof in de hoofdstad. Terwijl inwoners van het stadsdeel Zuid blij zijn met de metrolijn, zijn Noord en Nieuw-West erop achteruitgegaan. Bijna de helft van de inwoners van Amsterdam-Noord is langer onderweg en moet meer betalen, bleek in juli uit onderzoek van Motivaction.

De Amsterdamse SP waarschuwt al langer voor de verslechtering qua reistijd. Uit eigen onderzoek bleek afgelopen voorjaar al dat bewoners van Noord, West en Nieuw-West vaker moeten overstappen dan voorheen. De SP stemde als enige partij consequent tegen de komst van de metrolijn. SP-gemeenteraadslid Tiers Bakker: 'Die Noord/Zuidlijn is tot stand gekomen met de salamitactiek, dus met allerlei deelbesluiten. Zo stelde de commissie-Veerman in 2009 dat stoppen geen optie was. Want als men eenmaal begint aan zo'n groot prestigeproject, wordt daarna alles uit de kast getrokken om die keuze te legitimeren.'

Sinds de opening van de metrolijn ging het ov in Amsterdam flink op de schop. Bakker: 'Veel verbindingen werden opgeheven, waardoor het netwerk minder fijnmazig werd. Ook ons vervoerbedrijf GVB en verantwoordelijk wethouder Sharon Dijksma hebben toegegeven dat ons openbaar vervoer erop achteruit is gegaan.' De SP pleit nu voor een actieplan tegen de toegenomen ongelijkheid door de Noord/Zuidlijn. Zo moet het ov een serieus alternatief worden voor de auto. Bakker: 'Dat kan bijvoorbeeld door het busvervoer gratis te maken. Zo pak je meteen het klimaatprobleem aan. Het Rijk stelt voor om de gaten in ons ov-netwerk op te vullen met belbussen en private vervoerders. Dat tast de publieke taak van ons ov aan. Wat de SP betreft nemen we het openbaar vervoer juist weer in eigen hand.'

foto Wikimedia

> VGZ VS IKAZIA: SCHENDING VRIJE ARTSENKEUZE

Mensen met een goedkope (natura)polis bij zorgverzekeraar VGZ mogen sinds begin juli opeens niet meer worden doorverwezen naar Rotterdams ziekenhuis Ikazia. De reden: het ziekenhuis heeft meer patiënten behandeld dan verwacht en heeft daardoor volgens VGZ het zogeheten 'productieplafond' overschreden. SP-Tweede Kamerlid Henk van Gerven spreekt van een schending van de vrije artsenkeuze, die maar weer eens aantoonde dat ons zorgstelsel failliet is.

> DUUR DATAKERKHOF

Waar zorgverzekeraars het ene moment de hand stevig op de knip houden, pompen ze het andere moment miljoenen euro's in nutteloze projecten. Van 2011 tot 2017 moesten psychiaters en psychologen op verzoek van de verzekeraars gegevens van een half miljoen patiënten doorsturen naar een – inmiddels vernietigde – databank. Zonder expliciete toestemming van de patiënt. Hoogleraar Psychiatrie Jim van Os schat in dat het 'datakerkhof' 100 miljoen euro heeft gekost.

> OPENHEID OVER SHELL

In april kregen zeventien overheidsorganen een bijzonder verzoek van het Platform Authentieke Journalistiek op de deurmat: openbaarmaking van alle documenten van de afgelopen veertien jaar die gaan over, afkomstig zijn van of gericht zijn aan Shell. Het ministerie van Economische zaken weigerde, ook namens de provincie Groningen. Reden voor de Provinciale Statenfractie van de SP om openheid te eisen over de relatie tussen Groningen en 's lands grootste multinational.

> TREINSPOTTEN

Terwijl deze zomer Gelderse SP'ers dagenlang op de loer lagen voor giflozingen in de rivieren (zie de reportage verderop in deze Tribune), hield in Venlo het giftransport per spoor de gemoederen bezig. Zo rijden er in 2020 zes keer meer giftreinen door de Noord-Limburgse gemeente dan officieel is toegestaan. De Venlose SP vreest dat de kans op een giframp hiermee toeneemt, en wil dat de gemeente aan de bel trekt bij het ministerie en de spoorvervoerders.

> ZWEMLES IN OPEN WATER

Een nieuw SP-actieplan om kinderen te leren zwemmen was deze zomer volop in het nieuws. Tweede Kamerlid Michiel van Nispen bepleit onder meer dat zwemles weer een verplicht schoolvak wordt en dat kinderen ook buiten, in open water leren zwemmen. De Reddingsbrigade Nederland juicht het plan toe, want: 'Zwemmen in open water is echt iets anders dan in een zwembad rond-dobberen.'

PRIKBORD@SP.NL

of stuur een brief naar Redactie Tribune • Snouckaertlaan 70 • 3811 MB Amersfoort

PROBLEMEN VALYS

Bij de periodieke aanbesteding lijkt niet de kwaliteit, maar de prijs de doorslag te geven. Om te voldoen aan de gestelde eisen moet er bezuinigd worden op kwaliteit en kwantiteit van de medewerkers bij de boekingscentrale, het aantal taxi's of taxibusjes en de chauffeurs. Zo worden langdurig werklozen vanuit het UWV als stagiairs ingezet. Voordelig voor het bedrijf, maar zij waren niet voor niets langdurig werkloos. Er zijn nogal wat planners en chauffeurs die voor het combineren van ritten geen benul hebben van topografie en ook niet geneigd zijn zich daarin te verdiepen. Maar ook worden zij geacht op een bepaald tijdstip op twee plaatsen tegelijk cliënten op te pikken. Om te besparen op het aantal taxi's schieten hun pauzes er vaak bij in, of moeten cliënten onnodig lang wachten. Veel cliënten zien

dan maar af van het Valys-vervoer en blijven dan achter de geraniums of zien zich genoodzaakt een beroep te doen op hun netwerk, dat evenwel vaak niet beschikbaar is. Graag zou ik zien dat de SP hier eens aandacht aan besteedde.

Truus Jonker, Nijkerk

DOORLOPENDE MACTHTIGING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
 adres : Snouckaertlaan 70
 postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
 land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
 kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
 reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
 roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v _____
 adres + huisnr : _____
 postcode : _____ woonplaats: _____
 land : _____ geboortedatum: _____
 email : _____
 telefoon : _____ mobiel: _____
 IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC)* : _____
 plaats en datum : _____ * geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
 handtekening : _____

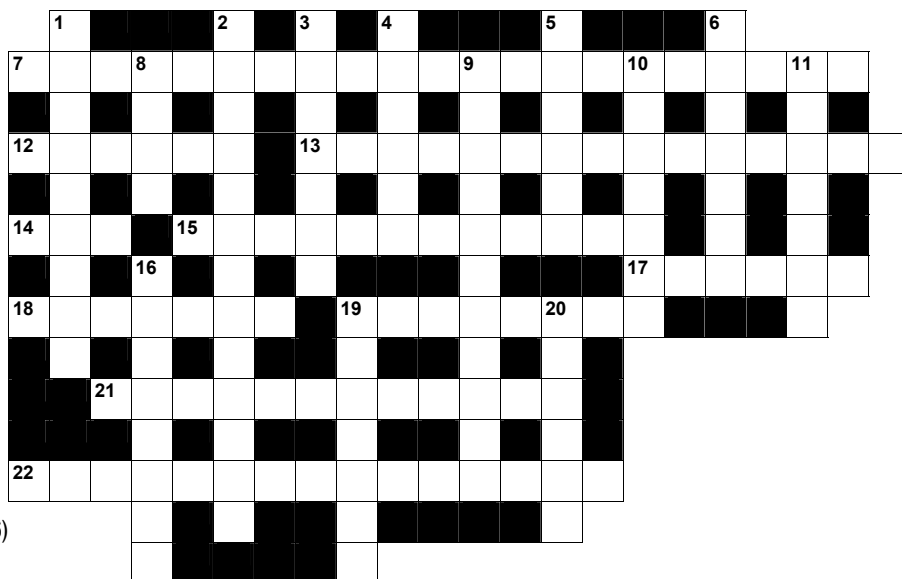
Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

Stuur deze bon in een enveloppe zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

CRYPTOGRAM

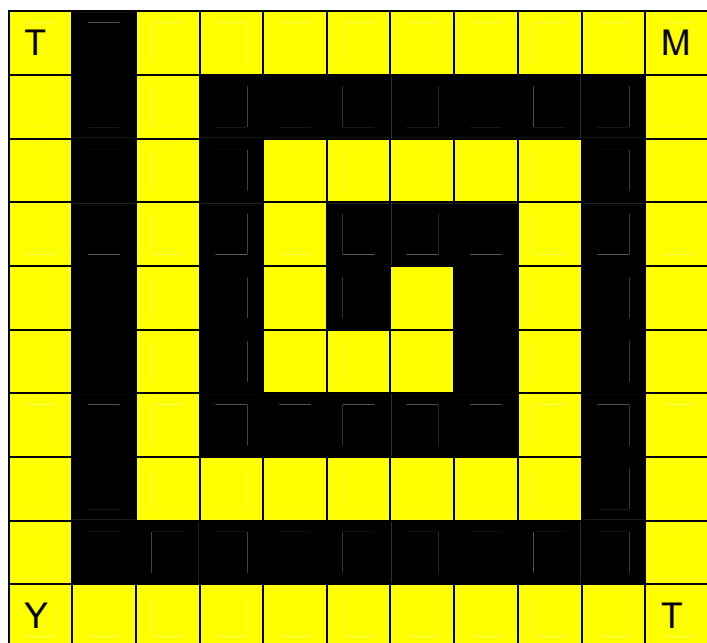
Horizontaal

- 7 Eng hoor...veel vacatures en weinig personeel. (3,6,12)
- 12 Eindelijk inzicht in de idee. (6)
- 13 Makkelijker werken? Een lampje is nuttig. (15)
- 14 Zo wordt de Europeaan in de VS gekort. (3, ook afk.)
- 15 "Hallo, 112? Vuur!" (12)
- 17 Vogel schittert op voetbaltoernooi. (6 en 2,4)
- 18 Kleuterwoestijn om in te spelen. (7)
- 19 Bloeiend graan is niet van een ander. (8 en 5,3)
- 21 Feest waar dievegge en dief zich veilig wanen. (9,3)
- 22 Het advies? Dat krijgt u over een paar jaar wel. (4,3,4,4)

Verticaal

- 1 Pech voor de bokser. (9)
- 2 Hemel op aarde verdiend? Het oogt wel erg armoedig. (13)
- 3 Rebelle, maar met klasse. (7 en 2,5)
- 4 Achteraf weerklinkt de echo. (6)
- 5 Tranentrekkende groente is alleen geschikt als decoratie. (6)
- 6 Brandstof met humor. Vermoedelijk niet in Groningen. (7)
- 8 Stadshart met pit. (4)
- 9 Leider van de commando's? (11)
- 10 Leuk voor de verjaardag van Foucault. (7)
- 11 Recensie resulteert in penibele situatie. (7)
- 16 In grasmat verborgen risico? (8)
- 19 Blijk van hulde (en beloning) voor Robin Hood. (7)
- 20 Oude kwijschelding is voltooid, maar komt niet op tijd. (6 en 2;4)

SPIRAALTJE

Anagrammatica! Hoe het werkt: begin linksboven. Vind eerst een 10-letter woord dat samengesteld kan worden uit alle individuele letters van de omschrijving onder '1' en plaats dit in de linkerbalk. Plaats vervolgens een woord van 11 letters op de onderste regel, volgens de omschrijving onder '2'. Volg de spiraal: het derde woord gaat van onder naar boven, dan rechts-naar-links etc. Iedere laatste letter van een woord is de beginletter van het volgende. 4 'hoekletters' zijn al ingevuld. De 'ij' wordt een 'y' (dus één letter). Misschien dat u een ander woord vindt dan wij als oplossing geven: zolang het een Nederlands woord is en u alle letters uit de omschrijving gebruikt, mag dat natuurlijk. Veel plezier!

Omschrijvingen

1 enger tapyt	
2 fikst rybaan	7 sprake
3 beloop munt	8 frees
4 oom piraat	9 oord
5 via rente	10 dra
6 ken erwt	11 er

OPLOSSINGGROTE ZOMERPUZZEL JULI/AUGUSTUS 2019

TRIAS POLITICA

Oplossing Zomerpuzzel 2018												
5	10	8	2	12	7	6	13	3	9	1	4	11
T	R	I	A	S	P	O	L	I	T	I	C	A

De winnaar van de augustus/septemberpuzzel 2019 is **Marijke van der Kaaij, Dronten**

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 25 september naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl

Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIERGE

